Ч. 1 (14.544). Львів, пятниця 1. січня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адміністрації: 229-41.
Телефон Друкарні: 229-26.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеськит Лег. Прага „Діло“
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . 5.00 зол
Чвертьрічно . . . 15.00 „
Піврічно . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ВСІХ ІНШИХ КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. ПОЛ.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Що місяця книжка для точних Передплатників „Діла“.

ДО ВІДОМА ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКАМ І ЧИТАЧАМ „ДІЛА“.

Повідомляємо всіх Вп. Передплатників і Читачів „Діла“, що не зважаючи на збільшення обсму нашого органу до 10 сторінок щоденно і до 12 сторінок під неділю, всі наші точні Передплатники, які не матимуть ніяких залеглостей і вплатять що-місяця передплату найдалі до 15-го, дістануть за доплатою 25 сотиків на пересилку 20. кожного місяця

ОДИН ТОМ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА“ БЕЗПЛАТНО.

Таким чином кожний точний передплатник „Діла“, що пришле до 15-го кожного місяця 5 зол. на передплату і 25 сот. на порто, дістане до 20-го тогож місяця один добірно виданий том Бібліотеки „Діла“, яка в 1937 р. буде появлятись у такім самім форматі й вигляді, як у 1936 р.

Як перший том за 1937 рік дістануть усі точні Передплатники в дні 20. січня нову повість

Ірини Вільде п. н. „БЄ ВОСЬМА“.

Тим Передплатникам Бібліотеки „Діла“, що вплатили передплату за ввесь рік, Видавництво зарахує надвишку за останні 4 книжки 1936 р. на передплату „Діла“ за 1937 рік.

Отже тільки від Вашої точности, Вп. Передплатники, залежить, щоб Ви дістали кожного місяця безплатно один том Бібліотеки „Діла“ і таким робом прийшли за рік у посідання

12 ГАРНО ВИДАНИХ КНИЖОК ПЕРШОРЯДНИХ УКРАЇНСЬКИХ І ЧУЖИНЕЦЬКИХ АВТОРІВ.

Тому апелюємо до всіх Вп. Передплатників, Читачів і Прихильників „Діла“:

Присилайте точно що-місяця, а найдалі до 15-го, передплату в сумі 5 зол. і на порто 0.25 зол., за що дістанете як премію один том Бібліотеки „Діла“

Вп. Панам Міністрам Освіти і Внутрішніх Справ до відома.

Громадяни села Волчківці повіт Снятин, хотячи користати із закону, ухваленого Польським Соймом дня 31. VII. 1924 та виконавчого розпорядку з дня 7/II. 1925, як також обіжника Мін. Спр. Внутр. з дня 19. II. 1925, зажадали від компетентної влади, щоб вона потвердила підписи на шкільних деклараціях в цілі переведення шкільного плебісциту в нашім селі.

Одначе ця акція натрапила на сильний спротив органів влади, бо і війт волости Волчківці, і снятинський староста заявили 93 громадянам, що згаданих декларацій потверджувати не будуть. Зокрема п. староста заявив, що за ніякий фермент, специяльно на фермент плебісцитовий, який у його повіті хочуть викликати нельояльні люди, не дозволить.

Вп. Панове Міністри зволять нам пояснити, чи ми є нельояльні, що хочемо використати закон, ухвалений Польським Соймом, і хто старається підважити той закон і не допустити нас законно користуватись признаним нам правом. Бо коли ми, як громадяни, даємо податки і поносимо всякі державні тягарі та даємо державі рекрута, то думаємо, що державні органи у відплату повинні нам дати повну свободу і змогу користуватись державними законами і дбати про матеріяльний та духовий розвиток своїх дітей, зокрема про школу в рідній мові.

Волчківці, дня 24. грудня 1936.

Василь Золенко, Петро Шпичка, Мішка Зеленко, Михайло Протасик.

Комуністичний терор в Еспанії.

Коли нац. війська заняли місто Буалянсе і громаду Кането, цивільна влада зібрала протоколярно факти, що характеризують комуністичну владу. В Буалянсе — що має 12.000 мешканців — комуністи розстріляли понад 150 цивільних осіб і 6 духовних та замучили на смерть 4 жандармів. У Кането — що має 3.000 мешканців — перед приходом нац. військ комуністи замордували 39 мужчин і 10 жінок, що не хотіли з ними втікати.

БОІ.

Національні комунікати описують вчорашні бої ось як: На арагонському фронті нац. війська перейшли до протинаступу. На відтинках Корборан і Кампілльо червоні дальше відступають, залишаючи багато вбитих і военного матеріялу. В околиці Базуреро червоні почали наступ; нац. війська допустили їх на невелику віддаль і тоді приняли сильним скорострільним вогнем, що спричинив дуже великі втрати. Полягло там 80 червоних. Пополудні відбито на цьому відтинку другий наступ, у якому брали участь здебільша чужинці.

Червоні дезертири щораз то частіше переходять до нац. військ.

У провінції Хаен операції нац. військ поступають; червоні залишили на побоєвищі понад 100 убитих і чимало военного матеріялу. На відтинку Ронда червоні втратили село Картахію, залишаючи там 11 убитих.

Комунікат червоних подає, що на відтинку Аранхуезу на південь від Таха, червоні заатакували нац. війська, наражуючи їх на чималі втрати, крім того висадили поїзд, зложений з 35-ох возів, що віз вояків, военний матеріял і харч. На відтинку Ґвадаляхари червоні заняли місцевість Атієнцу. На мадридському фронті було спокійно.

Бачать чуже під лісом...

Совітська відповідь у справі добровольців, що їдуть до Еспанії.

Літвінов передав амбасадорам Франції та Великої Британії відповідь такого змісту:

Еспанські нац. війська складаються у більшости з чужих елементів: на початку повстання служили там марроканці та вояки чужинецької леґії. Опісля нац. армію доповнювали німецькі й італійські громадяни, яких годі уважати добровольцями з огляду на те, як їх звербовано й озброєно.

Тому уряд СССР уважає, що коли неможливо виключити ті чужонаціональні елементи з есп. армії, треба хоча перешкодити їм дальше туди вступати. Совітський уряд готов прилучитися до англьо-французької акції, але під тою умовиною, що 1) у тій справі буде переведено успішну контролю; 2) контролю введеться негайно, не чекаючи на згоду „повстанчих ґенералів“; 3) учасники комітету неінтервенції слідкуватимуть, чи справді добровольці не приїздять до Еспанії та подаватимуть до прилюдного відома свої поміченя; 4) договір про добровольців заключать негайно, щоби у міжчасі добровольці не дісталися до Еспанії.

Французька преса з вдоволенням повитала совітську відповідь. Вона сподівається, що небавом Італія також дасть прихильну відповідь, зате боїться, що Німеччина відповість відмовно.

„ДІЛО“ У 1937 РОЦІ.

Львів, 31. грудня 1936.

Вступаючи у 57-ий рік істнування, 57-ий рік важкої праці на найбільш відповідальній національній громадянській стійці — „Діло“ не має чого стидатися ані пройденого шляху, ані своїх плянів на найближче майбутнє. Навпаки: з гордістю „Діло“ глядить на величанську роботу, яку має за собою, — творчу, будуючу, конструктивну роботу оборонця і трибуна національних інтересів та організатора всіх найважніших ділянок національного життя. Ідеї, які присвічували „Ділові“ у цій його діяльності, такі відомі, як відома сама фірма — „Діло“. І тому повторювати їх не станемо, вважаючи це зайвим і супроти минулого і супроти майбутнього.

Коли глядіти не будуччину нашу, галицьку та всеукраїнську, то годі бути великим оптимістом. Те, що діється сьогодні і в нас у краю і на широких просторах України, смутком проймає кожне українське серце. Річ може не так у фактичному стані, у національному стані посідання, у політичному режимі, від нас незалежному. Річ передусім у внутрішньому шаленому розпорошенні та в явищах, які торкаються найболючішої і найніжнішої струни: характеру. Великі післявоєнні західні ідеольоґічні течії, що спричинили державні перевороти та змагають сьогодні до заволодіння душами обох півкуль світа, як першу точку своєї місії ставлять перетоплювання у крицю характеру нації безпощадною боротьбою з усіми явищами безхарактерности, слабодушности і малодушности, розперезаности, крикунства неробства, пустомельства, охльократії. На превеликий жаль — із тих могутніх західних ідеольоґічних течій приймається на нашому ґрунті те, що найгірше. Те, що діється сьогодні у партійно-політичному житті українців у Польщі і те, на що наражені наші найповажніші громадянські установи, що стрічаються з такими явищами, як останні збори „Рідної Школи“ — це речі, як кажуть бити на трівогу. Смертельна небезпека грозить характерові нації!

Ця небезпека тим більша, що там, по другому боці кордону, вся величезна великодержавницька машина наставлена на ломання характерів. Страх за життя довів до нівеляції всякого почуття людської гідности: передові світочі української культури деклямують пеани у честь чужинецького сатрапа і плазують перед диктатором окупантської влади. Звідки-ж має іти відродження нації?!

Національна публіцистика покликана у першій мірі стати чинником того відродження. А серед тієї публіцистики — у першій мірі періодична преса, а з періодичної щоденної преси у першому ряді — „Діло“. І в обличчі тих страхітливих явищ, тим страшніших, що зроджених саме на тлі сучасної української політичної дійсности, не вільно ставати дефетистами: боротьба з дефетизмом мусить бути одним з провідних гасел української публіцистики. Але це гасло не може наслідувати взорів тромтадратії: КОНСОЛІДАЦІЯ І ПРАЦЯ — ось єдині методи і санації теперішніх українських відносин і кращих виглядів на будуче.

До пропаґанди цих гасел „Діло“ приступає у 1937 році свого істнування неослаблене. Ми — „Діло“ — як громадянська установа і як найстарша трибуна українського слова, сильніші сьогодні ніж колинебудь, сильніші багато, ніж рік тому. Цією нашою силою є до-

віря найширших кол українського громадянства до авторитету нашого часопису, що має десятиліттями вироблене почуття громадянських потреб, обовязків та відповідальности. Сперті на цьому довірі, ми змогли в останньому місяці минулого 1936-го року побільшити обєм нашого часопису, побільшити склад Редакції і зовнішніх співробітників, поправити газету, дати своїм Читачам лектуру, яка вниве найповажнішу національну місію з цікавим змістом. Ми надзвичайно раді, що порвали зі звичкою попередніх років: спершу обіцювати і потім морочити собі голову, як ту обіцянку бодай у частинці — здійснити. Сьогодні не потребуємо нічого обіцювати, даючи вже те, чого бажали собі наші Читачі.

Чергова наша іновація — знову у користь Передплатників — це щомісячна книжкова Бібліотека „Діла", яку точні Передплатники діставатимуть безплатно, при тій самій ціні передплати часопису. Відпадає тільки „Назустріч", який стає знову журналом, незалежним із Видавництвом „Діла" та вимагає окремої передплати. Маємо враження, що ми зробили приємну новорічну несподіванку нашим Передплатникам і Читачам і що свого дарунку не маємо потреби отидатись. Річ ясна, що у безупинному поході на шляху розбудови — не думаємо спинятись на останніх реформах.

Дістати змогу цієї дальшої розбудови — це бажання не тільки під своєю власною адресою: бо скріплення цієї національної твердині, якою є „Діло", є скріпленням загально-національного стану посідання. Коли бажаємо собі, щоб росли ряди наших Передплатників і Читачів, то бажаємо одночасно українській дійсности, щоб приймалися ідеї, проповідувані на сторінках „Діла", щоб консолідувався український національний табор, щоб праця зайняла місце скрізь там, де її досі не було!

———

З життя буковинських українців.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАРТІЇ.

У. Н. П. під проводом посла д-ра Володимира Заловецького оголосила поклик до українського громадянства вступати до партії. Заразом відновлено „Народню Канцелярію", партійне бюро інформації та організаційних справ.

Тому, що тижневик „Народня Сила", орган У. Н. П., вже не виходить та відчувається брак партійної преси, провід У. Н. П. дійшов до порозуміння з Управою Видавництва „Час" у справі відступлення „селянського числа" щоденника „Час" на організаційні та пропагандові потреби У. Н. П.

З огляду на те, що небавом відбудуться нові вибори, а чужі партії вели в останньому часі на Буковині передвиборчу організаційну роботу — реорганізація української партії, хочби трохи пізня, повинна зрушити з апатії наш загал та приготовити своїх виборців до нового іспиту. Це тимбільше, що останній іспит випав дуже слабонько: тільки один посольський мандат!

„РІЗДВЯНИЙ БАЗАР".

Т-во „Жіноча Громада" та „Мироносиці" при співучасти секції студенток козацтв „Запороже" та „Чорноморе" уладили від 18 до 21. грудня „Різдвяний Базар" жіночого домашнього мистецтва та промислу. В салі т-ва „Кобзар" виставлено дуже цікаві зразки буковинського домашнього промислу. Треба зазначити, що названі українські жіночі організації уладжують щорічно такі вистави та зацікавили наше міщанство народнім мистецтвом.

ЗАКЛИК ПРОТИ АЛЬКОГОЛЮ.

Українські установи на Буковині звернулися з покликом до громадян не вживати підчас свят алькоголю та пожертвувати гріш, що призначений на „святочні напитики, як добровільний даток на добродійні цілі, головно на нашу пресу та на рідну книжку".

Сподіємось, що бодай цьогорічний заклик принесе якісь користи...

ПРИСВОЇЛИ ЗВИЧКИ КОМІТАДЖІВ.

13. грудня (фатальний день!) український театр виставив у чорновецькім „Народнім Домі" драму „Зрадник" Іларія Карбулицького. Ця драма була друкована в черновецькім „Часі", потім вийшла накладом п. Киселиці.

Зміст цієї драми подібний до змісту повісти Гоголя „Тарас Бульба", тільки з такою зміною: гуцул-опришок залюблюється у панні неукраїнці і кінець-кінців зраджує своїх друзів-опришків.

Очевидно, що такий нещасливий сюжет не може викликати захоплення: він дуже прикро вражає глядачів, які мають право протестувати. Але форма тих протестів була на виставі тої пєси не менше прикра: свисти та вуличні оклики підчас вистави не приносять користи ні театральному мистецтву, а ще менше повазі наших і так нерозвинених культурних установ.

Але на тім „критика" не спинилась. Були ще її кріваві наслідки. Чужі часописи повідомляють, що із 17. на 18. м. м. напав один із „критиків" на студента Галензовського (родина автора згаданої нефортунньої драми) й поранив його тяжко ножем. Такі дикі методи „[illegible]льогічних порахунків" виявляються у наслідку гурра-патріотичного пустомельства, що його веде дехто серед української молоді у Чернівцях, з відкиненням усяких розумових критеріїв доцільности. Присвоювання собі балканських братовбивчих звичок серед і так нечисленної верстви студентської молоді вважаємо злочином, якого не всилі закрити ні виправдати найбільш гомінка патріотична фраза...

УКРАЇНЦІ У БУКАРЕШТІ.

Українська кольонія у Букарешті святкувала память І. Франка у великій салі „Айнтрахт", при співучасти студ. т-ва „Буковина", арт. мал. п-і Н. Геркен-Русової та проф. Бойченка.

Свято Франка відкрито цікавим відчитом п-і Русової „Войовничий Апольон", що його відчитала студ. Княгиницька. Далі йшли сценічні картини „Орація спудеїв XVII. в." (за „Вишенським" — Франка), „Муза Франка" (за „Святовечірня казка"), „Богдан Хмельницький" (за „Великі Роковини") „Конкістадори" та „Пророк" (із „Мойсея"). Режисерію вела у мистецький спосіб п-і Н. Г. Русова, а співучий провід лежав у руках відомого композитора проф. Бойченка.

Вечір мав великий моральний та значний матеріяльний успіх. Подібне свято відбулося також у Чернівцях.

•

Комітет Вшанування Памяти Сим. Петлюри у Румунії відбув своє чергове засідання на 25. грудня у домівці „Громадського Допомогового Комітету" у Букарешті

—o—

СІДНЕЙ ДЕНГАЛЬ

Несподіваний гість.

ПЕРЕДРІЗДВЯНА ІСТОРІЯ.

Перед дверима стояв післанець з фірмою на шапці від великої крамниці і показував папірчик з адресою:

— Так, це мусить бути до пані. Помилка у нашій фірмі неможлива.

Пані Мовбрей прочитавши карточку сказала:

— Тут справді написане Акацієва вулиця 244.

Післанець тримав у руках кошик, в якому щось ворушилось.

— То ви кажете, що це має бути пес.

Гавкіт із кошика дав відповідь „ав".

— Так, прошу пані. Дуже симпатичне звірятко. Я цілий час бавився з ним по дорозі. Я його тут лишаю. А якби пані мали яку рекламацію чи потребували інформації то прошу задзвонити до „Тресту для всіх". Та я на вашому місці не позбувався би такого милого цуценятка.

Пані Мовбрей зідхнула:

— Боже мій! А мій чоловік усе казав, що не тримав би пса в хаті.

Післанець ще докинув своє слово:

— В це я не вірю... Цілую руці! — подякував за „дорогу", побажав „веселих свят" і пішов.

Пані Мовбрей занесла кошик до кухні і говорила до себе:

„Якби Жорж тільки трохи любив псів..."

Нагнулася, щоб придивитись дарункові. У відповідь щось полизало її по лиці.

— Певне має спрагу. Щось треба йому дати напитись...

У тій самій хвилині, коли розвязувала кошик дуже гарно прикритий гадузками, до кухні вбігли її діти Михась і Нинні з ялинкою. Песик вискочив із кошика, почав обнюхувати ялинку і насторожив вуха, як їжак.

— Звідки він тут узявся? Чи ти його купила, мамцю? Чи татко вже знає про нього? Чи це для нас? — почали діти засипувати маму питаннями.

— Ні, тато ще не знає... побачимо, що він скаже, коли вернеться до хати.

Михась рішив:

— Те, що ми досі не мали песика то направду скандал. Що тато міг би мати проти цього?!

— Михасю, сиди тихо!

У тій самій хвилині господині поховзнулась. Песик випивши молоко, почав тягнути її за черевики, якби перевірював з якости шкіри до яких панів попав. Пані Мовбрей наступила йому на ногу і він страшно заскавулів. Скорчився, сховав лабку під себе і відійшов на бік.

Його взяли на руки.

— Бідолаха!

Хлопчина оглянув його як знавець.

— Може він навіть скалічений... Чи не трбаб занести його до ветеринаря?

Його мама була зворушена:

— Так, це булоб найкраще — і подумала, що краще буде, як її чоловік вернувшись до хати не застане пса дома.

Діти забрали песика з кімнати, а пані Мовбрей підійшла до телефону:

— Гальо! Тут пані Мовбрей з Акацієвої вулиці 244. Ви прислали мені помилково песика. Так, чекаю на пояснення. Що? це не є помилка? Ви дістали доручення доставити молодого фокстерієра на Акацієву вулицю 244? І не можете ствердити, хто заплатив за нього? Заплатили готівкою і дама сказала, що це має бути передріздвяна несподіванка. Ну, так-так... Люди перед святами мають усякі фантазії і роблять дивні дарунки.

Пані Мовбрей відійшла від телефону і нервово здрігнулась почувши, що хтось обертає ключ у дверях. Певне чоловік вертався з бюра...

Пані Мовбрей мала досвід довго замужної жінки. Вона чекала аж її чоловік напється чаю і закурить папіроску, щоб аж після цього згадати про дарунок.

Чоловік приняв звістку досить спокійно:

— Хтось хотів собі з нас зажартувати. Заки зачинять крамниці можна його віднести туди назад.

— Алеж, Жорж. Я дістала картку з точною адресою нашого мешкання, а крім цього я наступила йому на ногу і мабуть його зранила.

До кімнати ввійшли у тій хвилині діти з песиком, що мав уже перевязку на нозі.

— Ветеринар був дома і сказав, що песик не має зломаної ноги, але тиждень мусить носити перевязку. По тижні буде зовсім здоровий.

— Но, так, алеж ми не можемо його тримати в себе цілий тиждень. Я можу йдучи до кавярні віднести його до „Тресту".

— Алеж тату, тепер ти не можеш його звернути! Що там сказалиб, якби побачили його зраненого! Навіть не приняли би його назад. Врештою ми його вже прозвали з тої нагоди, що його хтось прислав нам на ялинку. Він буде називатись „Линко".

Батько насупився:

— Не говоріть дурниць, діти

Песика поставили на підлогу і він приповзав аж до ніг господаря, радісно його обнюхуючи.

— Бачиш тату, він уже тебе полюбив.

— Люди кажуть — озвалася пані Мовбрей що характер людини найкраще оцінити на підставі того, як її люблять пси.

Ця заввага мала свій вплив.

— Но, добре... але по святах сам його віднесу.

Щ сталося у світі в 1936 році?

Історія останніх ро... жає своєю так мовити суспільністю, бли... залежністю поодиноких подій.

АБІСИНСЬКА КРІ... ІЇ НАСЛІДКИ.

Точно рік тому зв... ми на цьому місці увагу, що всі важніші 1935-го року, зокрема ж найважніша з ни... бух східно-африканської війни — є висл... римських протоколів. Так само всі головні ... що пересунулися по міжнародньому екрані... нулий рік, як справа Надренії, озброєння ..., Дарданелів, пробудження арабських на... напруження на Далекому Сході, протиком... нний бльок, тощо, більше або менше тіс... ані з абісинською війною, що стала справ... політичною віссю 1936. року. На поча... нулого року абісинська кріза досягла к... ційної точки, в половині року прийшло ... зня (упадок Адіс Абеби і кінець санкцій), ... нші року ліквідується на дипльоматичній п... бо більшість держав визнає анексію ... де факто (замінюючи посольства в Адіс А... генеральні консуляти), чи навіть де юр...

Обстоюючи сво... си, **Англія** так завзято виступила в оборон... еної Абісинії, що над Середземним Морем... ло марево війни. Італія навіть була заб... а собі збройну поміч середземно-морськи... жав. Від скасування санкцій англьо-італ... взаємини постійно поліпшувалися і тепе... великодержави заключують „джентельмен... порозуміння" про взаємну пошану інтерес... Середземному Морі.

ХВИЛ... ВІЗІОНІЗМУ.

Рівнобіжно з ... женням в абісинській справі, зрештою і ... ку з тим перенісся осередок міжнародні... до Европи. Сильний вплив на р... о-африканського конфлікту на дип... площині мали події **над Реном**. Ви... нове, що всі великодержави заняті ... исинськ... правою, Німеччина зиповіла льокан... договір і обсадила надренську здемі... ану смугу. Це викликало чималу констерна... Англія підтримала скаргу Франції, щоби не ... и тої останньої як союзника проти Італі... Франція злагіднила своє становище в Жен... магаючись зеднати собі Італію як ґарант... карненського договору проти Німеччини. ... е пощастило, але всетаки англьо-францус... ратиск на Італію ослаб. На терені конфе... льокарненських держав і Ради Ліги Націй... лася довга дискусія над реакцією на німец... рок; Гітлер вніс проєкт нової ... ізації ...йського миру На метуш... ні покінчилося і німецькі війська залишилися в Надренії. В осені Німеччина виповіла останню ще ненарушену клявзулю версайського мира — про інтернаціоналізацію німецьких рік. Паперові протести були одинокою реакцією.

Сміливий акт німецького ревізіонізму найшов дальший відгук. **Австрія** зломила сенжерменський договір, впроваджуючи у себе загальну військову службу. **Туреччина** зажадала мирної ревізії льозанського договору, що обмежував її права над чорноморськими проливами. З огляду на абісинську кризу Англія й Італія не могли узгіднити свого становища як протиставитись турецьким домаганням (Італія за час санкцій бойкотувала всі міжнародні імпрези), тому Туреччина при совітській підтримці стала володарем проливів.

ЕСПАНСЬКА ВІЙНА ТА НАЗРІВАЮЧИЙ ПОДІЛ ЕВРОПИ НА 2 ТАБОРИ.

СССР намагався скапіталізувати абісинську, опісля рейнську крізу: стаючи на котурни Катона міжнародньої справедливости, Літвінов як міг так шкодив обом націоналістичним державам. Окупація Надренії ще збільшила французький переляк перед Німеччиною, штовхаючи **Францію** в обійми большевиків, які розтягнули свої впливи над Парижем двома шляхами: дипльоматичним і внутрішнім — через „людовий фронт". Коли після невдатної спроби посередництва між Італією та Абісинією упав центровий уряд Лявали, на його місце прийшов лівіший кабінет Сарота. Він довів до ратифікації франко-совітського пакту і почав переслідувати монархістичні та націоналістичні організації, з яких останніх порозвязував черговий уряд „людового фронту" Блюма. Він переміг у виборах завдяки сильній демагогії, яка з черги звернулась і проти уряду, викликуючи хвилю — здебільша окупаційних страйків, яких не вдалося зовсім і досі зліквідувати. Дуже сміливі економічні реформи не вдоволили розагітованого робітництва, зате ослабили французьку продукцію. Ситуацію у Франції ускладнили ще дужче події в Еспанії.

В Еспанії уряд „людового фронту" втратив фактичну владу над збольшевизованою вулицею: зовсім необосновані страйки, політичні вбивства, напади і підпали стали хлібом насущним. Праві кола зорганізували військове повстання, дійшло до затяжної громадянської війни, яку сильно ускладнює встрявання посторонніх держав. Зусилля льондонського „комітету неінтервенції" не увінчались успіхом і обі воюючі сторони дістають з закордону поважну підмогу у воєнному матеріялі та в добровольцях. Напади еспанської воєнної фльоти на чужинецькі торговельні кораблі, що везуть підмогу противникові, можуть довести до дуже небезпечного міжнародного конфлікту.

Зосереджуючи увагу на Еспанії, Комінтерн не залишає в спокою й інших країв. За минулий рік він довів до **страйків і кривавих заворушень** крім Франції також у Польщі, Бельгії, Англії, Греції, Болгарії, Литві та в кількох південноамериканських державах.

Міжнародня комуністична загроза викликала реакцію в постаті **протикомуністичного фронту** Німеччини, Італії та Японії. Дві перші великодержави зліквідували спір за впливи в Австрії на основі австро-німецького порозуміння і зблизилися до себе вже підчас абісинської та ренської справи, коли то їм обом загрожували санкції. Перспектива большевицького володіння над Еспанією затіснила німецько-італійські взаємини та дала їм конкретну форму підчас поїздки італ. міністра закорд. справ до Берліна. Опісля Німеччина заключила протикомуністичний договір також з Японією.

Демократичні держави, зокрема Англія, непохильно ставляться до того розподілу світу на два великі ворожі табори, бо бояться, щоби він не довів до „релігійної війни".

МІЖНАРОДНІ КОНФЕРЕНЦІЇ

З важніших подій міжнародного характеру слід згадати дві конференції: морську в Льондоні та панамериканську в Буенос Айрес. Перша з них покінчилася списанням доволі вузенького пакту, який властиво не обмежує зброєнь, лише піддає їх контролі. Японія покинула конференцію, бо не признано їй паритету, Італія — з огляду на санкції. Тому пакт підписала лише Америка, Франція й Англія — та остання старається розтягнути його ще й на інші держави шляхом двобічних умов.

Вислідом панамериканської конференції є 3 пакти, що становлять поважний етап в консолідації американського континенту. Ідея панамериканської Ліги Націй перепала, проєкт панамериканського трибуналу розглянуть на найближчій конференції.

БЛИЗЬКИЙ І ДАЛЕКИЙ СХІД.

З інших справ, що розвинулися під впливом абісинського конфлікту і мали на нього вплив, слід згадати у першу чергу **рух в арабському світі.**

Зясовуючи собі, наскільки важний для Англії **Єгипет**, в обличчі можливої війни з Італією (з огляду на Суеський канал), єгипетська націоналістична партія „Вафд" зажадала повної суверенности для своєї батьківщини. Заанґажована у Східній Африці Англія мусіла відступити перед рухом, що принял грізну форму вуличних розрухів. „Вафд" осягнув велику перемогу при виборах і новий єгипетський уряд заключив з Англією договір, на основі якого Єгипет став зовсім незалежною державою. У тому часі помер єгипетський король, залишаючи престіл синові Фарукові.

Під впливом єгипетських подій **сирійські** араби зажадали від Франції обєднання і незалежности. Франція також подалася під їхнім натиском і перетворила Сирію у півсуверенний політичний твір під назвою „держави Левапту".

З черги перекинувся арабський рух на **Палестину**. Тамошні араби зажадали, щоби Англія припинила жидівську імміґрацію до Палестини, а коли стрінулися з відмовною відповідю, почали довгий страйк та партизантку, яка покінчилася щойно на інтервенцію володарів арабських держав. Тепер окрема британська „королівська комісія" розглядає палестинські відносини. Змагання за спільну боротьбу затерли ворожнечу між християнами і мусулманами, крім того сильно зблизили до себе арабські суспільности й уряди ріжних країв. Тепер арабські держави хитаються між концепціями двох бльоків: арабського і мусулманського. В **Іраку** дійшло до перевороту, що усунув з уряду англьофільські елементи.

З огляду на напруження з Італією, Англія не могла анґажуватися в Китаю, де зрештою поважно заінтересована. Вихіснуючи те, **Японія** скріпила свою експансію, основуючи на відірваних від Китаю землях монгольську державу — друге Манджуко. Загрожений внутрішньою анархією та червоною армією нанкінський уряд вагався між японською та совітською орієнтацією. Тимчасом у суспільности появився сильний протияпонський рух. Південно-китайські провінції Квантун і Кванзі виповіли послух Нанкінові, проголошуючи визвольну війну проти Японії. Під кінець року так само поступив вожд кит. протикомуністичної армії Чансуліян. Перший бунт зліквідував Нанкін збройно, другий — компромісово.

Японські екстремістичні старшинські кола уважають, що уряд веде замало імперіялістичну політику, тому намагалися перевести державний замах, але це їм не пощастило. Підчас перевороту згинуло кількох передових японських державних мужів.

НОВІ ГОЛОВИ ДЕРЖАВ.

Поважні зміни зайшли за 1936. рік **на европейських престолах.** Перш за все появилася одна нова корона — а саме у Греції, якій вже знудився республиканський устрій. Зрештою, монархія не привела країни до внутрішньої стабілізації, як того загально сподівалися: в обличчі комуністичної змови уряд проголосив диктатуру.

В **Англії** помер король Юрій V., залишаючи корону синові Едвардові VIII., що по кількох місяцях абдикував у користь свого брата Юрія II. Остання зміна на престолі потрясла імперією. **Ірляндія** вихіснувала її так, що відібрала британському королеві всі права у ділянці внутрішньої суверенности. Змінився також некоронований голова **чехословацької** держави: на місце старенького през. Масарика прийшов през. Бенеш. Праський уряд підпав під дуже сильний вплив СССР.

•

Найважнішою подією в господарському житті була девальвація у Франції, Голяндії, Швайцарії, Італії та Чехословаччині.

(гал.)

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕННЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА.

На перши... день Линко зеднав собі загальне ... признання го... сиділи при обіді, коли хтось задзвонив, ... дння сама відчинила. Якась елеґантна ... стояла у дверях:

— Вибачте, ч... „Тресту" не доставили вам помилково песик...

Пані Мовбре... перечила.

— Малого ф... ера, так? А я шукаю за ним по цілій ву... замовила песика телефонічно для своїх ... у крамниці переплутали числа помешка... ому. Будьте добрі зверн... ути мені його ... Дивне, що ви не зробили цього відразу.

Пані Мовбре... вилася:

— Я вас не... ю! Я ж телефонувала до „Тресту". А в... його не бачивши його раніше?

— Ні! Я м... іря до фірми.

— Но, до... пес це не паста до ... зубів. Цим раз... опались... пес має злом... ногу.

— Що та...

— Я вам ... раз покажу!

Діти прин... инка.

— Треба ... кувати. За місяць буде здоровий, але ... гати буде завсіди.

— Я піду ... „Тресту" і зроблю там авантуру. Нехай собі ... заберуть... — і дама відійшла.

Цю розм... в пан Мовбрей і побачивши ... их дітей сказав:

— Тепер ... ми з ним мали стільки клопоту, вже не ... його віддати. Я сам цю справу вияснию.

І забув... всі нарікання на псів, які повторяв ці... ками, пішов до „Тресту" і розказав ... з адресою заплатив за нього суму, ... ала звернути своїй клієнтці.

Перекл. а. б.

Міжнароднє Спортове Різдво у Берліні.

(Від власного кореспондента).

Берлін має велику різдвяну атракцію для всіх приятелів совгарського спорту. В цьому часі рік-річно відбуваються в берлінській „Спортовій Палаті" міжнародні гаківкові змагання й пописи в мистецькій їзді на совгах. До традиції цих імпрез належить теж, що в гаківкових змаганнях беруть участь канадійські змагуни, а в мистецькій їзді на совгах світової слави „зірки" цього елегантного спорту.

Довгий час була Соня Гені, що тепер заживає фільмової слави в Голівуді, великою улюбленицею берлінської публики на ледяній долівці. Цього року на місце цієї, в цілому спортовому світі загально відомої норвеської спортсменки, виступили нові молоді сили, свіжий нарибок, що вже може й перевищив колись недосяжну Соню. Перше місце здобув тут світовий та олімпійський мистець, віденець Карло Шефер. Блискуче опанування техніки їзди, гармонія рухів тіла, природна ґрація і передовсім фінезія ритміки рухів з акомпаніментом орхестри запевнили йому беззастережну перевагу. Обидва виступи Шефера в суботу й неділю викликали справжнє захоплення тисячних мас, що домагалися серед бурливих оплесків наддатків і наддатків.

Одушевлення берлінської публики скріпилося ще при виступах молоденької віденської пари, Еріка й Ільзи Павзінів, що потрійними й почвірними наддатками мусіли заспокоювати розентузіязмованих берлінців. Напевно не було ані одного глядача, що не симпатизував би з цими двома граціозними фігурками на леді, що свободою рухів, легкістю в переведенні найтяжчих фігур і неописаною радістю їзди, що і так пробивалася з рухів і лиця, доходять уже до вершків мистецької досконалости. Не диво, що публика просто засипала симпатичну пару цвітами.

Не менше замітні були теж дальші виступи австрійців Лінгарта й Емми Пуцінгер та мадярських представників Тертаків.

Гаківкова частина недільного вечора принесла вповні **заслужену перемогу канадійських гостей над берлінським клюбом** у відношенні 4 : 2. Опанування техніки, зіграння і прекрасна орієнтація в подаванні кружка рішили про перемогу в користь канадійської дружини, в якій бере участь мабуть і один канадійський українець.

Недільний вечір закінчився виступами на леді незрівняного ґротескового комика Бенна **Фальтенмаєра**. Його продукції — це не менш подивугідна штука, якої трудноші може зрозуміти й оцінити тільки той, хто хоч трохи пробував колинебудь цього „ховзького" спорту на леді.

З. К.

Вашинґтонський уряд оправдується.

Державний департамент Злучених Держав вислав своїм амбасадорам у Берліні, Римі, Москві та Валенсії вияснення у справі висилки американського летунського матеріялу до Еспанії. Амбасадори мають передати вияснення урядам, при яких вони акредитовані.

Державний підсекретар Мур заявив, що хоча американський уряд не змінив свого становища до неінтервенції в Еспанії, він не міг відмовити дозволу вивезти до Еспанії летунський матеріял, тому, що обовязуюче законодавство передбачує ембарґо на зброю лише на випадок міжнародньої війни, не громадянської.

Державний департамент висловлює жаль, що деякі американські громадяни поступають незгідно з політикою неінтервенції.

Мотори, що їх мають вислати до Еспанії, не є нові; заки їх направлять, мине яких два місяці, а ціла достава не покінчиться до пів року.

З огляду на те можливо, що ті транспорти взагалі не відпливуть, бо голови обох комісій закордонних справ: сенатської — Пітман і конгресової — Мек Райнелдс заявили Рузвельтові, що **законопроект про ембарґо на висилку воєнного матеріялу вже опрацьований; його внесуть до конгресу 6. січня.** Буде це закон змістом подібний до того, що його приняли підчас війни за Чако. Президент матиме право розтягнути заборону і на громадянські війни.

Департамент війни признається, що він продав двом фірмам ще минулого року старі літаки, але та трансакція здається не буде здійснена.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Французькі робітники у Марсель відмовилися вивантажити німецький корабель „Індра", що привіз пірит і мідь з Бусельви (яка є під володінням нац. уряду).

Арґентинсько-німецький договір продовжено на один рік.

Британська амбасада покине Мадрид завтра в 4. години. Акти амбасади перевезуть правдоподібно до Аліканте. Брит. консуль залишиться в Мадриді.

Французька палата послів приняла 481 голосами проти 85-ох цілий буджет.

Англьо-італійські переговори про „джентельменське порозуміння" вже покінчилися. Тепер обі сторони редагують тексти двох ідентичних нот.

Мексиканський уряд визначив Троцькому на осідок віллю маляря Тівері, положену за містом.

У Танжері моряки з італійських воєнних кораблів здемолювали редакцію та друкарню соціялістичного часопису „Демократія"

—o—

СТРАЙК В АМЕРИКАНСЬКІЙ МАРИНАРЦІ.

Моряки і корабельна служба американської лінії „Доллар Лайн", що обслуговує правильну комунікацію з Далеким Сходом, застрайкували. Пароплав „Президент „Гаррісон", що причалив нині до Ню Йорку, унерухомлений страйком, як і 13 інших пароплавів, яких залога застрайкувала вже давніше

ДИПЛЬОМАТИЧНІ ПРЕДСТАВНИКИ УРЯДУ З БУРГОСУ.

Еспанський нац. уряд зіменував посла Педра Конде і Менлез шарже д' афер у Римі, секретаря амбасади Моїса Альвареца — шарже д' афер у Берліні і посла Хозе Нунеца Варгаса — ґенеральним консулем у Женеві. Також зіменовано ген. консулів у Гамбургу, Франкфурті, Мінхені та Трієсті.

З українського культурного життя

У НІМЕЧЧИНІ.

АКАДЕМІЯ У ЧЕСТЬ ІВАНА ФРАНКА В БЕРЛІНІ.

Український Науковий Інститут та Українська Громада в Німеччині уладили спільно дня 4. ц. м. академію в 20-ліття смерти поета, вченого і великого громадянина Івана Франка, якої із незалежних причин не можна було уладити в самі роковини смерти, себто в часі літнього семестра. Академія відбулась в гарно прибраній, прикрашеній портретом І. Франка, викладовій салі Інституту при численній участи берлінської української кольонії і німецьких гостей.

Реферат п. н. „Мойсей", як політичне вірую" поета виголосив голова Української Громади в Німеччині п. Ол. Скоропис-Йолтуховський і переповів деякі, майже невідомі фраґменти з життя І. Франка з часу творення „Мойсея", коли саме п. Скоропис довший час проживав у поета у Львові в 1904 р. після своєї втечі з Сибіру.

Проф. д-р З. Кузеля зясував у своюму незвичайно цікавому рефераті наукову діяльність І. Франка, подав при тім цілий образ діяльности цього великого науковця, вченого, поета і громадянського працівника, підкреслюючи глибину і всесторонність його численних праць

В обороні [рі]дної землі.

ЛЬВІВ[Щ]ИНА.

Віче в [Ма]лехові.

Дня 22. грудня м. [р.] відбулося в Малехові повіт Львів масове віче [ц]ілої малехівської волости. Як делеґат Пов[іто]вого Народнього Комітету прибув п. Ілько [...]исий, який реферував справу парцеляції наших земель. По рефераті вивязалась жива дискус[ія], в якій брали участь: о. Роман Ганас, п. Остап [Т]арак, Йосиф Малина й інші. Опісля ухвалено [од]ноголосно протестаційні резолюції. Участь [у] вічу взяло до 300 осіб. Президію віча твор[или]: д-р Володимир Сташинський зі Збоїськ, Михайло Файда зі Ситіхова й Остап Кудла[й] зі Збоїськ. Віче закінчено нац. гимном.

ТЕРЕБОВЕЛ[Ь]ЩИНА.

Віче в Ст[ру]сові.

Дня 19. грудня м. р. відбулося в містечку Струсові протикольонізаці[йн]е віче. Присутніх було 98 осіб. Реферував [д-]р Антін Заплітний. Принято одноголосно від[по]відні резолюції.

Нарада в Н[ал]ужу.

Дня 19. грудня м. р. [від]булася в селі Налужу протикольонізаційна н[ар]ада. Учасників було 150. Реферат виголоси[в] д-р Петро Палійчук. Ухвалено одноголосно від[по]відні резолюції.

Віче в Буд[за]нові.

Дня 20. грудня м. р. [від]булося в містечку Будзанові віче в земельній справі при участи 280 осіб. Реферат виголос[ив] д-р Петро Палійчук. Ухвалено одноголосн[о] протикольонізаційні резолюції.

Віче в Зал[ав]ю.

Дня 20. грудня м. р. відбулося в селі Залавю віче при участи 153 ос[іб]. Реферат виголосив м-р Стефан Горпенюк з Теребовлі. Ухвалено низку протикольонізаційних резол[юцій] ... „Свяспіванням нац. гимну віче [...]ельницький" (за

Ві[че ...] [...]стадори" та „Про-

Дня 20. грудня [...]усова, а співучий провід при участи 156 [...] композитора проф. Володимир Ра[д]ловський. [...] протикольонізаційні безолюції. Від[спів]аням нац. гимну віче покінчено. [...]жисерію вела у мистець-

Віче в Різдв[я]нах.

Дня 20. грудня м. р. відбулося в Різдвянах віче з рефератом п. Михай[л]а Малича з Теребовлі. Присутніх 206 учасни[кі]в. Ухвалено протикольонізаційні резолюції, які вислано до відповідних властей. Відсп[ів]анням нац. гимну віче закінчено.

Віче в Слобідці Струсівській.

Дня 22. грудня відбулос[я] віч[е ...] бідка Струсівська. Реферув[ав ...] пенюк, після чого ухва[л...] від телефону і не[...] проти кольонізації. Р[...], що хтось об[...] закінчено віче, в якому [...]овік вертав[...] осіб.

Віче в [...]свіді.

Дня 22. грудня м. [р. від]бу[л]ося в селі Заздрість віче при участи 370 о[сіб]. Реферат виголосив інж. Вол. Радловський. Принято одноодушно протестаційні резол[юції] і відспіванням нац. гимну віче покінчено.

—o—

У царстві Сталіна.

КРОВ НА ДНІС[ТРІ].

Як повідомляє „Курентул", [в ч]ас Різдва дві молдаванські родини намагалися переплисти Дністер зі совітського боку на руський. Совітська пограничня сторожа [стрі]ла утікачів стрілами. Коли тратва причалила до басарабського берега, на ній була лише [одна] жива людина — 10-літня дівчинка, зажко [ран]ена. Решта утікачів, а саме: двох мужчин, [ж]інки та троє дітей згинуло від большевицьких куль.

ПРИВАТНА ВЛАСНІСТЬ І С[ПАД]ЩИНА.

10. стаття нової совітської [кон]ституції передбачує право приватної влас[ности] і навіть спадщини. „Ізвестія" з 27. грудня [м]. р. намагаються доказати, що приватна в[ласніс]ть у капіталістичних державах і в СССР — два зовсім інші поняття, бо у СССР йде тут [про] спадщину із власної праці, не про зиск з праці [ч]ужих. З такою інтерпретацією не годиться [ви]вернення спадщини — отже незаробленого [майн]а. Коли додамо, що у СССР спадщинне [право] обіймає навіть чужі особи, зясуємо собі, що конституція становить дуже поважний [крок] в інтеґральному комунізмі.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Жінкам, що мають серце – передсвяточна пригадка.

Наше жіноцтво так захопилось ідеями фемінізму, розбудовою ріжних жіночих організацій, надбанням для них більшої кількости членів то що, що майже відвернуло свою увагу від таких природних для жінки обовязків милосердя, які проявляли колись наші мами та бабці. Не кажемо, що праця нашого жіноцтва не є добра. Навпаки, вона заслуговує на пошану і зробить при деяких умовах велику прислугу нашому народові, але вона захоплює лише одну частину життя лишаючи нашим жінкам ще широке поле і до проявів свого чутливого серця. Хоч Львів може в цій галузі трохи ліпше представлений, але наша провінція таки зовсім про цей рід жіночої праці забула.

Наближаються свята. Свята радісні, традиційні, що може більш від усіх інших свят настроюють кожну людину на ніжніші почування. Свята, що викликують багато споминів, ваблять до тепла, до родинного огнища, чи бодай якогось захистнішого кута. І саме на ці свята буде багато таких, що переживатимуть їх у самоті, в холоді, може й голоді. Саме на ці свята впаде може неодна гаряча сирітська сльоза. І якже булоб природно щоб саме наші жінки ті сльози осушили! Скільки наших хворих буде в часі тих свят по шпиталях! Як тяжко будуть вони відчувати своє безсиля, свої страждання, свою самоту в ті радісні веселі дні. Багатьох хворих напевно відвідає в святочні дні родина чи знайомі, але буде й багато таких, що лежатимуть самітні, бо родина або десь далеко від міста, або [illegible] що не поступиться своїми радощами [illegible] що і зовсім нема їх кому [illegible] на Реном. [illegible] сама управа шпиталі [illegible] тими справами [illegible] в часі наших свят такі шпиталі, що [illegible] свічки на тому деревці, що є символом вічної молодости, радости та здоровля й для наших хворих? Мабуть не буде, а як і будуть то буде це якийсь поодинокий випадок. Чиж не булоб актом милосердя з нашого боку подбати про таких наших хворих по шпиталях?

А скільки є в ці тяжкі часи безробітних? Скільки буде в ці радісні свята таких убогих родин, що не матимуть може і теплої страви та [illegible] чи вугілля, щоб розпалити в печі. [illegible] задають свій святочний буджет [illegible] іще якусь можливість на чо[illegible] одною стравою мен[illegible]ше. На перший день свят [illegible] відділити і на Святвечір [illegible] гостей. [illegible] ити їм трохи надії, що то може [illegible]. Госпо[illegible] що й для них колись може прийдуть ліпші [illegible] Хто знає, чи ці сьогодні вбогі, нещасливі люди, що страждають не через своє лінивство і не [illegible] працювати, а через збіг прикрих загальносвітових обставин не будуть колись усилі зробити нам чи нашим дітям якусь послугу. Хто знає, що кожному з нас готує вередлива доля і чи не поставить вона і нас чи наших дітей колись у подібне становище — від чого бережи нас Боже! Але якби, не дай Боже, колись довелось нам від когось приняти якусь послугу оскільки нам би було лекше приняти її тоді, колиб ми відчували себе в моральному праві [illegible] її, бо і самі колись комусь стали в пригоді годину в пригоді.

Є ще один темний закуток нашого життя — це вязниці. Н[illegible] говорю тут про ті вязниці, де перебувають вязні ідейні, а про ті, де відбувають кару звичайні злочинці. Як часто злочинець такий стає злочинцем тільки тому, що свого часу його виховання було занедбане, що в тяжку хвилину життя йому не простягнули помічної руки, тому, що не раз почуття страшної самоти, відокремлення доводило його або до розпуки, або до повного отупіння і страти людських почувань. Як часто прояв теплого чуття міг би таку людину був урятувати і як часом ще і тепер може його навести на ліпшу дорогу тепле слово чи якась добна заввага. Може прислана до вязниці на Свят Вечір скромна вечеря, ложка куті нагадає такому злочинцеві ліпші часи, коли він був іще справжньою людиною і змягчить його зачерствіле серце та викличе бажання справити її на ліпшу дорогу. Не мусить знати такий злочинець свого добродія, але нехай знає він, що на світі ще є люди, які мають серце. Не мусимо і ми знати до кого саме та ложка куті попаде, але нас грітиме почуття, що ми кинули промінь світла у ту може найтемнішу, найтвердішу душу.

Роблячи святочні порядки найдете у своїй шафі напевно якусь стару одежину, чи то вашу, чи з ваших дітей, що вже повиростали, яку призначите на витирання підлоги чи на цілковите знищення. А напевно на вашій вулиці є ще неодна дитина, яка ту річ моглаб носити, чи якась стара суконка, навіть і добре приношена, чи якісь коротенькі штанята вашого збиточника, що моглиб бідного загріти. Напевно багато труду не коштуватиме таких убогих дітей відшукати.

Чи треба вказувати ще на якісь потреби наших ближніх? Чи мушу тут вказувати Вам, дорогі читачки, ще й інші закутини нашого життя, де Ваше добре серце знайде відгук? Думаю, що ні. І думаю, що якщо наші жінки й занедбують трохи оцю суспільну працю, то не тому, що їм бракує чуття чи охоти, а частотусто тому, що сучасне життя відвернуло якось увагу жінки від тих справ. Не звертайте уваги й на тих затятих феміністок, які вважають, що така праця забирає зайво увагу жінок, відриває їх від більш корисної громадської роботи, які нераз через крайність хотять вирвати від жінки те, що їй мати Природа дала може найціннішого. Не звертайте уваги на насмішки тих жінок, що силою вбивають в собі жіночість. Кожна праця однаково цінна для суспільности, коли вона йде від доброго серця і з глибокого переконання, що вона хочби одиницям принесе добро. Суспільність складається з одиниць і роблячи для одиниці робимо і для всіх разом.

Пишемо ці рядки тепер перед святами, щоб іще був час передумати над порушеними тут справами та і перевести їх у життя бодай у малій мірі.

Феміністка.

НАШ ДІМ.

Всього тиждень ділить нас від свят. Скільки приємних несподіванок несуть вони нам із собою! І приїзд рідних і відвідини приятелів і знайомих, ялинку, дарунки, коляди, скількиж радощів, скільки забави.

Одначе любі господині, чи Ви всі вже приготували та чи приступили до ...генеральних порядків? Якщо ні, тоді чим скоріше вбирайте будь який чіпок на головку, перепояшіть запаску, закотіть рукави і далі до роботи! А вже найвищий час!

Знаємо, що щоденне побіжне порядкування не вистачає, щоб удержати хату в бажаному ладі, бо інші домашні заняття не дозволяють вам віддатися цьому з належною педантичністю. Кілька ранішніх годин мусите поділити на численні домашні заняття, як вбирати дітвору до школи, на покупки, приготування обіду і т. д. Тому, що якийсь час мусите мешкання основно відчистити, що найкраще зробити у передсвяточному часі, щоб мати на свята хату свіжу, чистеньку і не посоромитись перед знайомими, а також мати вдоволення з самої себе, що ви приготували правидве святочне тло, яким є завсіди чистота.

Йде лише про те, щоби не счинити в хаті справжнього землетрусу, страшного катаклізму, що є пострахом батька родини, та інших її членів. Викинені зі свого звичайного бігу життя, вони не мають куди повернутися серед тієї метушні і не маючи спокійного кутка в хаті, мусять [illegible] плутатися, тинятися по вулицях, по кавярнях і ресторанах.

Адже [illegible] легко можемо уникнути того, щоб перевертати хату „догори ногами“, коли складемо собі [illegible] програму порядків і коли все будемо виконувати [illegible] по черзі. Щоб не перебивати собі в щоденних [illegible] заняттях, мусимо очищувати кімнату одну по д[illegible] другій, а не всі нараз!

Порядок тре[illegible]ба починати „від гори“, тобто від обмітання ст[illegible]ін, стелі, віконних рям і т. д. Опісля стираємо по[illegible] порохи зі шаф, та печі вогкою стирочкою, щоб [illegible] не розпорошувати пороху. Образи, дзеркала та [illegible] лекші предмети треба перенести у безпечне м[illegible]сце, щоб не розтовклися і знову не припали п[illegible]орохом. А тепер, відсунувши від стін на сере[illegible]дину тяжчі предмети, як ліжка, шафи, тощо, бере[illegible]мося до миття підлоги з плям та брудної пасти. Двері та віконні рами змиваємо вже перед тим теплою водою з амоняком, бо сажа та мило нищать фарбу. Шиби можемо тепер в зимі почистити лише на сухо, спорошкованою крейдою розпущеною спіртом. Мити їх водою неможливе з огляду на холод. Коли паркетову підлогу мити теплою водою, то вона сохне майже під руками, так що за кільканацять хвилин можемо її натирати пастою.

Підлогу лишимо на якийсь час, щоб підсохла, а самі розвісимо образи і т. д. Потому чистимо наперед частини підлоги під меблі, а коли їх розставимо на місця, то чистимо підлогу дальше аж до порога. В той спосіб маємо одну кімнату зовсім відчищену — залишається тільки зачіпити до карнішів завіси. Ясно, що передтим треба їх випрати.

При ґенеральних порядках маємо нагоду усунути з хати всякі непотрібні речі та переставити меблі на інше місце, коли це потрібно. Вміло розставивши ті самі меблі на інше місце змінюємо нераз дуже корисно вигляд цілого помешкання. Отже коли самі не маєте до цього змислу, добре є порадитися когось, хто на цьому краще від вас розуміється.

Коли ви вже впоралися з порядками, треба ще почати прати білля, зняте з постелі, брудні стирки та взагалі решти нечистих речей. Завіски найкраще прати самим, не доручаючи цього робити служниці, бо їх легко подерти, коли з ними невміло обходитись.

Спокійна та систематична праця доведе ваше помешкання до цілковитого порядку, відсвіжить його та дозволить перевести не одну приємну хвилину у затишку чистенького домашнього кутика.

Ліза.

Балачки про моду.

Зробивши підрахунок зроблених уже святочних видатків та тих, що ще маємо зробити, приходимо до сумного переконання, що для нас на нову суконку вже не лишилось ані сотика. Одначе і ми хочемо у часі свят виглядати бодай трохи відновлені. Зробім скоренько ще останню ревізію нашої шафи, а напевно знайдемо ще якусь суконку, яку в останню хвилину можемо незначно переробити, або з невеликою затратою відсвіжити і змінити її вигляд так, що видаватиметься більш святочною і новою. Подаємо тут кілька таких проектів з найновіших журналів.

Чорну суконку з глибоким або зле витятим вирізом можна доповнити камізолькою, зладженою на взір мужеської фракової сорочки, з півисоким комірчиком та з малою анґлійською кокардкою.

Щоб відсвіжити чорну вовняну сукню, додаємо до неї поясок із жовтого або фіялкового чи іншого кольору оксамиту і в тім самім колірі коржетову або муслінову хустинку, поміщену в перерізі, що імітує кишеньку.

Темну вовняну суконку прикрашуємо ґарнітуром з колірової шкіри, повитинаної по берегах у тороки. Це буде комірчик, поясок і патки при кишенях. Добре виглядає імітація вужа або ящірки.

Знищені рукави вовняної суконки можна заступити рукавами з оксамиту в тім самім колірі та додати таку саму камізольку і малий стюартівський комірчик.

Вилоги візитового або вечорового „таєр“ можна прикрасити вишивкою чи гаптом з колірових кораликів і так само вишиваною чи гаптованою всадкою. Вишивка чи гапт можуть бути дуже колірові. Надаються добре й наші народні вишивки.

До перероблення вечерової сукні можна вжити кручених золотих або срібних шнурів на нараменники і на поясок. У цей спосіб є виконаних дуже багато найновіших париських моделів.

Балеву сукню з „хвостом“ можна перепобити на скромнішу суконку, при чому з обтятого „хвоста“ зробити буфасті рукавчики та відповідно заслонити глибокий декольт.

——o——

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Школа дипльоматів у Злучених Державах.

Американські діячі здавна носились із все світними плянами, які крім своїх наскрізь практичних сторін мають одну хибу: вони невдаються.

Пригадаємо тільки „Корабель мира" Форда при кінці світової війни, „мир без переможених і без контрибуції" Вільзона, „світовий мир" Гувера і тепер на черзі не менше „світовий мир" Рузвельта.

Американці просто пояснюють свої невдачі: вони не знали ні історії, ні географії, ні ментальности всіх тих людей з якими мали до діла. Тепер хотять тому лихові зарадити і то основно. Очевидно при помочі відповідної школи. Така школа міститься при скромній, тихій вулиці Пенсільванія ейвто у Вашінгтоні і офіціяльно називається: „Юнайтід стейтіз форін сервіс офісірс трейнінг скуль". Школа випускає приблизно сорок молодих людей річно для дипльоматичної служби краю.

Цю школу дипльоматів заложив президент Кулідж в 1924 р. Вона була конечна, бо нераз Зл. Держави мусіли посилати дипльоматів або урядовців в чужі краї — людей, які не знали ні слова з мови країв, куди їхали працювати. Дуже часто спритні американці грубо надуживали своє політичне положення для власних ґешефтів.

До школи приймають на основі вступного іспиту, який відбувається у травні. До іспиту зголошується приблизно сімсот юнаків, які мали би охоту стати міністрами закорд. справ. Мають вони відповісти на низку питань, для нас европейців доволі простих. В останньому році були нпр. поставлені такі питання (іспит тільки письменний): Хто це був Бісмарк? Яке становище займав Наполеон у відношенні до Зл. Держав? Що це є Льокарно? Чи Німеччина має парлямент?

Відповіди бувають іноді доволі несподівані й веселі, нпр., що Льокарно це еспанський міністр а Бісмарк це американське місто. Таке „знання" має 75 відсотків усіх кандидатів. Переможцями виходить чотирнацять щасливих, які дадуть сякі-такі відповіди. Їх дальша наука триває три роки. З держ. департаменту закордонних справ одержують невеличку допомогу. Шкільні роки зачислюють їм уже в їх дипльоматичну карієру. Всі працюють від 9 год. рано до год. 16.30 як урядовці. В пляні мають вони такі предмети як видача віз, справа іміграції, кварантани пристаневого закону, вербунок моряків, видача пашпортів, політичних звітів і т. д.

На окремих курсах учать як виготовлювати і читати тайні шифровані документи. Очевидно учать теж історію Злучених Держав та міжнародні закони.

Але найважнішою частиною науки є студії чужих народів. Молодих учнів посилають до Канади, Куби, Мексика, Франції, Італії, Німеччини, Польщі, Мадярщини і там мають вони вчитися мови, звичаїв, обичаїв головно ментальности (способу думання) тих народів. Директор шдоли Л. Пінкертон по двацятьлітній дипльоматичній праці сказав одного разу своїм учням такі слова:

„Входіть у сімї чужих народів, навязуйте товариське співжиття з робітниками і ремісниками, ходіть до їх театрів і бібліотек, їжте те що вони їдять, бо вірте, вірте мені, що також через шлунок чужих народів, пізнаєте чужі народи".

З початком грудня кожна кляса складає річний іспит.

До школи приймають також дівчат і більше дівчат, як хлопців здає іспит з добрим успіхом. Але досі було всього шість жінок у дипльоматичній амер. службі за кордоном.

Посолка в Копенгазі п. Овенс вийшла замуж за сотника королівської прибічної ґвардії Роде і мусіла покинути дипльоматичну службу, на основі окремого закону Рузвельта. В майбутньому відсоток дипльоматок ще зросте.

Після іспиту кандидати дістають річну платню 2500 долярів. Це найнижчий з вісьмох ступнів. Найвищий посол дістає річно 9 до 10 тисяч долярів. Одночасно з дипломом одержують майбутні посли місце десь на земній кулі, де має американський зоряний прапор. Прага, Болівя, Токіо, Австралія...

Хтось із них буде колись державним секретарем закордонних справ у Вашингтоні.

Піраміда д-ра Джекобса.

З ініціятиви д-ра Джекобса, професора історії університету Атлянти у Стейті Аркансасі вибудували на скалистій горі піраміду-памятник сучасности для майбутніх поколінь. Найстаршим документом який дійшов до нас, уважають єгипетський календар, що його знайшли в одній із пірамід. Календар з 4241 р. перед Хр. має 6177 літ. Отже виринуло питання, чи збережуться нинішні памятки 6177 літ. Побоючись, що війни, соціяльні революції, переселення народів і послідовне нівелювання поверхні землі змете з лиця землі за 60 століть сліди нашого істнування, д-р Джекобс добився будови піраміди-памятника, яка малаб перетрівати цілі сотні й тисячі літ. Піраміду побудували із самих найтриваліших будівельних матеріялів. В середині піраміди вмурували багато предметів, які далиб вірний образ культури XX ст. Є там ґрамофони з плитами, на яких записані промови найвизначніших людей, фільма Чапліна, збір конституцій усіх держав світу, наукові табелі, знимки мостів, будівель і т. д. Піраміда так замурована, що зачинені в середині предмети не будуть виставлені на вплив повітря, ні на вогкість. В середині вмістили ще дошку з написом, що піраміду повинні відчинити не швидше, як у 8.113 р.

Хто схопив був сина Ліндберґа.

Шведський маляр Ґунар Светберг вислав до американського консуля у Стокгольмі листа зі заявою, що він знає правдивого вбивника сина Ліндберґа. Консуль переслав його листа американській поліції.

Светберг приїхав у 1929 р. до Америки і замешкав разом із другим шведом, якого підозріває у приналежності до ґанґстерів. Його сусід виходив дуже часто по ночах і надівав поверх черевиків тихоляви зі шерсти.

Два місяці перед схопленням малого Ліндберга найшов він у шафі плян маєтку Ліндберга в Хопевелі. Кілька тижнів після схоплення говорив сусід Светберга до кількох земляків про свою участь у схопленні.

Светберг чув, що хлопчину схопило 5 мужчин. Малий Ліндберг умер від сильної дози наркотику. Тоді бандити розбили йому череп молотком і закопали трупа. Гавптман — на підставі зізнань Светберга — не брав участи у схопленні і він тільки переговори щодо викупу. При кінці свого листа пише маляр, що ґанґстери боялись, щоб він не видав їх поліції, намагалися його вбити, а опісля спричинили виселення Светберга зі Злучених Держав, зробивши на нього донос, буцімто він займається комуністичною пропаґандою.

ВИСТАВА ДІЯМАНТІВ В АНТВЕРПІІ.

В Антверпії відкрили минулої суботи велику виставу діямантів. Вартість дорогоцінних експонатів оцінюють знавці на 3 міліони фунтів стерлінгів. Між іншими експонатами є теж дорогарні рами до портрету короля Леопольда, що їх виконав один бельгійський золотар. Рама висаджувана густо діямантами і прикрашена короною, яка складається з 1500 малих брилянтів. Гордощами вистави є великий, синій блискучій камінь, що має більше, як 60 карат [illegible] виставлено [illegible] дорогі [illegible] в Різдвянах [illegible] рефератом п. Михайла Галича з Тере[illegible] тами [illegible] 206 учасни Ухва[illegible] резолюції [illegible] нешліфованих ще камінів, яку [illegible] окемим корабельним транспортом. Глядачі мають нагоду бачити при праці найкращих амстедамських шліферів діямантів. Деякі менші діяманти, що вже їх ошліфували, призначують як льотерійну премію для тих, що відвідують виставу.

—о—

ПОМАРАНЧЕВЕ ПОДРУЖЖЯ

За цілий цей рік вийшло 13 каліфорнійських дівчат, які працювали в помаранчевій сортівні, заміж при помочі подружних оголошень, що їх ті панни завинули разом зі знимками в бібулу до пакування помаранч. Ті оголошення дійшли до рук 113 молодих кандидатів подружжя які відповіли листами на помаранчеві оголошення та повінчались зі своїми помаранчевими судженими.

ЯК ПОВСТАЛИ ТАКСОМЕТРИ?

Знаємо, що стара китайська культура мала чимало річей кількасот літ перед европейцями нпр. стрільний порох. Ці винахоси пропадали відтак у забутті і щойно по кількох сотнях літ люди їх наново відкривали.

Мало хто знає, що сьогоднішні автомобілеві таксометри відомі були в стариннім Китаю. Очевидно не був це таксометер у нинішнім значінні, але був це прилад, який мав виказати скільки вже дороги переїхав повіз. За династії Тшін, яка панувала від 265—419. р. вживали рікшей, які мали на переді деревляну статуетку. Статуетка тримала в правій руці паличку, в лівій барабанчик і коли рікша перебула 1 лі (китайська міра довжини = 575 м.) статуетка ударяла паличкою у барабанчик. Як цей примітивний апарат порушувався — невідомо.

Коляда Рідної Школи в 1937 р.

НА ОБЛАСТІ СТАНИСЛАВІВСЬКОГО Й ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ВОЄВІДСТВА.

Воєвідський Уряд у Станиславові дозволив Головній Управі РШ перевести на області станиславівського воєвідства прилюдну збірку грошей і натуралій на потреби Рідної Школи в часі **від 6.—19. січня 1937. р. включно.** Збірку можна перевести до замкнених скарбонок і на збіркові листи. Щодо місця і часу нема ніяких обмежень.

Потрібні повновласти і збіркові списки розсилаємо до Повітових Союзів (Кружків) РШ в місці осідку староства (Галич і Сколе окремо). Повітові Союзи (Кружки) потвердять повновласти у старостві й розішлють до всіх місцевостей.

Маємо певну відомість, що **тернопільське** воєвідство також дає дозвіл Головній Управі РШ на різдвяну збірку, але дотичне письмо ще не надійшло до нас. Як тільки дістанемо писемне повідомлення, постараємось зараз видрукувати повновласти для збирання і розішлемо до Повітових Союзів (Кружків РШ) в місці осідку староства.

Тому, що дозволи надходять пізно, можливо, що до деяких сіл не дійдуть повновласти з Повітового Союзу (Кружка РШ) вже перед святами. Тому треба довідуватися на почті навіть у свята, чи посилка не надійшла, щоб конечно використати дозвіл перевести збірку хочби тільки в одному **різдвяному дні.**

Ш. Читачі зволять повідомити про цю нашу оповістку місцеві Кружки РШ, чи інші рідношкільні збіркові комітети.

Гоовна Управа Рідної Школи.

—о—

Закарпаття.

ПРЕЗ. БЕНЕШ ПРО АВТОНОМІЮ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

В навечеря латинських Різдвяних Свят президент д-р Е. Бенеш виголосив довшу промову через радіо в чеській і німецькій мові до народів Чехословаччини. У своїй промові през. Бенеш згадав м. ін. про свою подорож у літі м. р. по Словаччині, де він бачив великий поступ і консолідацію. Згадав теж про Підкарпатську Русь, кажучи, що здорова й дл... ається політична автономія а як і будуть... чином проблема Підкарпаття... Чиж не було б... м... боку подбати про таких наших хворих ... дійсно працює над з... ... для Підкарпатської Руси, ... тяжкі ... як довго уряд буде ще працювати над цим законопроектом і чи це буде повна автономія, чи може чехословацький уряд хоче здійснювати її етапами. Це друге значно правдоподібніше.

ПРЕЗ. РОЗСИПАЛЬ ТАКИ ПЕРЕХОДИТЬ НА ЕМЕРИТУРУ.

Від 1. січня 1937. р. президент краєвого уряду Підкарпатської Руси д-р Розсипаль переходить на емеритуру. Цей факт вяже наше населення із сподіванням, що з його відходом зміниться нарешті дотеперішній режім на Підкарпатській Руси. Імя Розсипаля і його політики буде записане в історії Підкарпатської Руси тим, що за нього в Підкарпатській Руси дістало посади 900 чеських учителів і за нього створено 616 чеських шкіл головно для жидівських дітей. На Підкарпатській Руси дістали посади теж тисячі чеських урядовців тоді, як для автохтонів густочасто нема місця. При його матеріяльній підмові побачило світ багато мадярсько-жидівських газет, які опісля піддержували ввесь час свого „опікуна" та його чехізаційну політику.

Наслідником президента Розсипаля буде віцегубернатор д-р Мезник. Чи буде він керуватися принципами справедливости і демократії, небавком побачимо.

НАПЛИВ ЧЕСЬКИХ УРЯДОВЦІВ НА ПІДКАРПАТСЬКУ РУСЬ.

„Нашъ Путь" пише, що на Підкарпатській Руси не приймають автохтонів не лише до урядів, але навіть на возьних. І так на 31 возьних у політичних урядах Підкарпатської Руси є 21 чехів і 10 осіб інших національностей; на 232 нотарів є 142 чехів і 90 інших національностей; на 46 канцелярійних урядовців — 42 чехи і 4 інших національностей; на 65 бухгальтерів — 56 чехів і 9 осіб інших національностей. Ці дані говорять пророчистими за себе.

КИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, ... вимагає при закупі готівкою „провірки" бльочків Р. Ш.

З відчитової салі у Перемишлі.

Інавгурація популярних викладів для ремісників і міщанства у т-ві „Зоря". — Дир. Ст. Шах: „За ідею Ґрундтвіґа".

У Перемишлі істнує філія Т-ва Наукових Викладів ім. П. Могили. У минулому році в зимовім сезоні влаштувало Т-во кілька наукових викладів чи рефератів для інтелігенції, але слухачів за кожним разом було мало. Виходить, що інтелігенція не любить викладів, чи пак не привязує до них ваги, без огляду навіть на особу прелеґента.

Тому в цьому році приступила до зорганізування популярних викладів для перемиського ремісництва і міщанства заснована перед 3 роками д-ром В. Загайкевичем „Зоря", що зосередила вже біля себе к. 300 членів і зачинає на терені міста приходити до слова. Виклади відбуватимуться не в тісній домівці Т-ва, а у великій новій салі оо. Василіян на Засяню. Інавгурація цих викладів відбулася в неділю 20. грудня п. р. першим програмовим викладом дир. Ст. Шаха п. н. **„За ідею Ґрундтвіґа!"**

Прелеґент, як колишній освітній діяч, подав у річевім 1-годиннім викладі історичний погляд на розвій ідеї популярних наукових викладів у двох паралелях: 1) В Англії та взагалі в англьо-саськім світі і 2) у скандинавських краях, шукаючи синтези обох напрямків на українському ґрунті. Промовець вийшов у своїм рефераті від першої робітничої організації в Англії з 1820 р. і від початків освітньої праці серед робітництва в 1836 р. в комуністичному дусі Овена. Опісля перейшов до співпраці кооперації з освітою в 1852 р., зупинився на виступі кооперативного й освіт. діяча проф. Стюарта в 1871 р. у змаганні до створення при університеті в Кембрідж популярних наукових викладів, вкінці обговорив так зв. клюби Рескіна (з 1899 р. в Оксфорді) і дійшов до створення Робітничих Просвітніх Університетів в Англії в 1903 р. на основі програми ентузіястичного пропаґатора цього роду шкіл для дорослих робітників і ремісників кооператора Менсбріджа, які поширилися на ввесь англьо-саський світ і створили навіть у Льондоні „Всесвітній Союз просвіт для дорослих", якого членом від 1925 р. є також Т-во „Просвіта" у Львові.

Промовець ствердив, що цей англійський спосіб ширення освіти для дорослих вийшов із практичних потреб для поглиблення фаховости у званні — і що по нинішній день задержав цей свій характер. Що торкається його виховного духа, то вийшов він із змагання Овена „до відродження людства через комуни, оперті на самопомочі та через школи творення характерів", але в часі десятиліть еволюціонував і нині зберігає невтральність у релігійних та політичних справах. Тому прелеґент виступив проти виховного духа цієї системи освітньої праці на нашому терені, оживлюючись одночасно за його систематичністю і фаховістю. На перемиському ґрунті можна би вважати... зближені до англійських робітничих вечірніх шкіл ...ві доповняючі вечірні курси для ремісничої молоді, ведені „Рідною Школою", якщо ці курси мали б лябораторійну систему навчання.

У другій частині свого викладу переніс промовець своїх слухачів у світ скандинавських країв, до яких під освітнім оглядом зачислив крім Данії, Норвеґії і Швеції також Фінляндію, що до 1809 р. була під пануванням Швеції. Скандинавська освітня ідея вийшла з Данії; її підложам і потребою було релігійне виховання та громадсько-національне перевиховання на ідеольоґічній основі. Творцем скандинавської освітньої системи був сільський пастор Микола Фридерик Северин Ґрундтвіґ (1783—1872). Цей проповідник і педагог, виходячи із психольоґічної засади, що молодечий вік від 18—25. року життя є найбільш пригожий до поривів, ідеалів, ентузіязму й жертв, і тимсамим до кристалізації характерів, рішив у 1832 р. створити для доростаючої сільської молоді таку власну школу, що занялась би вихованням цього молодого сільського покоління у релігійнім і національнім дусі. А за мотто до своєї виховної праці вписав гасло, що й до нині є заповітом для всіх скандинавських освітніх шкіл: „Будь повною людиною і нехай тебе огорне християнський та національний дух!" Опісля прелеґент перейшов до першої основаної Ґрундтвіґом у Реддінґ на Шлезвіґу у 1844 р. школи, в черги до зразкової школи в Аскаві, що є „матірнім" оведенням для всіх скандинавських шкіл та її зразків на чужині.

Прелеґент заявився за ґрундтвіґською ідеєю, але шукав за синтезою з англійським рухом і то на нашому галицькому відтинку — на тлі українського освітнього руху від 1848 р., зокрема за час 68-літньої історії „Просвіти".

Виклад дир. С. Шаха був своїм змістом цікавий, формою зразковий. Спосіб виголошення пристосований був до засад системи Ґрундтвіґівських шкіл, які кажуть, що „головним засобом духової виміни думок між викладаючими і слухачами є живе, свобідне, настроєве слово, а не відчитування реферату з рукопису". На салі крім ремісників і міщанства була звичайно молодь та представники добірної старшої інтелігенції, що слід з приємністю підчеркнути.

(п.)

НОВИНКИ.

— **Засідання Бібліольоґічної Комісії** Наукового Т-ва ім. Шевченка відбудеться в пятницю 1-го січня 1937 р. в год. 18-ій у бібліотеці Т-ва.

— **Нова праця О. Бочковського.** Жидівське Видавництво „Мала Сіоністична Бібліотека" у Празі як перший зошит своїх видань випустило наукову розвідку доцента Української Господарської Академії О. І. Бочковського: „Національна проблема" в німецькій мові. Ця розвідка появиться теж небавком у мові чеській та французькій.

— **Буде більше поштових значків.** Міністерство пошт і телеграфів підвищило з днем 1. січня 1937 р. провізію для продавців поштових значків і друків з 1 на 2 проц. вартости проданих значків. Крім того признано їм інші полекші. Тим способом міністерство хоче зарадити дотеперішньому бракові поштових значків. Продавці вроздріб не хотіли їх держати, мовлячи, що це їм не оплачується.

— **Поширення суспільно-обезпеченевого лічництва.** Міністр суспільної опіки Косцялковський покликав до життя науково-лікарську раду при заведеннях суспільної обезпечальні. Завданням цієї ради буде виладжувати методи обезпеченевого лічництва і профіляктики та вишколювати лікарів, що мають працювати в суспільних обезпечальнях і заведеннях суспільної медицини. Рада буде складатися з пятьох представників університетських виділів медицини, трьох делеґатів суспільних обезпечень, делеґата військового міністерства, представника лікарської палати, міністерства суспільної опіки та трьох членів, іменованих міністром суспільної опіки споміж лікарів, що заслужилися в ділянці суспільної медицини. Нова науково-лікарська рада має усунути дотеперішні недомагання в обезпеченевім лічництві та узгіднити його з найновішими вимогами лікарського знання.

— **Гостре стріляння на Замарстинові** відбудеться на військовій стрільниці у днях: 2, 4, 5, 9, 11, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29 і 30. січня ц. р. Усі прохожі обовязані пристосовуватись до приказів військових тійок.

— **Звукові кіна у школах.** Незабаром розпічнеться у школах акція інсталювання звукових кінематографічних апаратів при одночасній доставі деякого числа наукових і виховних кін. Кошт звукового апарату простої конструкції доходить до 2.000 зол., одначе школи можуть набувати його зі значними полекшами. Крім того буде створена централя випозичування фільм по низькій ціні. Звукові апарати можна заінстальовувати не тільки в місцевостях, що мають електричний струм, але й там, де електрики нема, а то при помочі електричної енерґії, яку витворюють самі шкільні діти. Механіки будуть обїздити по черзі школи в містах і селах, що зголосять запотребування, і повчать

учительство, як з ними поводитися. Школи можуть вживати кіна в інтересі широких мас, уможливлюючи їм пізнати найновіші культурні здобутки.

— **Коли коморник займає пенсію.** На денному порядку бувають випадки, що працедавець дістає від коморника повідомлення про заняття пенсії одного з його працівників. Компетентна влада пригадує приписи, що нормують обовязки працедавця в такому випадку. Заняття пенсії відбувається, коли коморник доручить працедавцеві повідомлення, що розпочинає екзекуцію та візвання, щоби не виплачував відповідної частини свому працівникові, а стягнені суми складав коморникові або до судового депозиту. Одночасно коморник взиває працедавця зложити до тижня заяву, чи працівникові належаться якісь суми, чи відповідну суму буде стягати з кожної виплати, а як ні, то чому. На питання коморника працедавець обовязаний відповісти до 7 днів, колиж не відповість, на внесення вірителя може бути засуджений на 200 зол. гривни. Працедавець не має права виплачувати працівникові занятої пенсії аж до часу припинення заняття, колиж це зробить, стається особисто відповідальним і може бути судово зобовязаним до заплати безправно виплаченої суми.

— **Фабрика самоходів у Глинянах.** На основі інформацій паризької преси між представниками нафтового концерну Малопольска і великою самоходовою фірмою Реноль-т у Парижі ведуться переговори, що мають на меті заснувати в місті Глинявах пов. Перемишляни велику фабрику самоходів. Французька консорція задумує партиципувати в цій фабриці сумою 60 міл. франків.

— **Поштово-телеграфічну аґенцію** у Рожневі пов. Товмач отвирають з днем 7. січня ц. р. Одночасно 5. січня ц. р. касують поштову аґенцію у Стриганцях.

— **Страйк.** У фірмі перетворів землеплодів (лущарня фасолі) Йосифа Горніка в Станиславові робітниці числом 60 уладили італійський страйк і не покинули фабрики, яку окупували. Фірма вволила домагання робітниць і підвищила їм платню, наслідком чого вони станули нормально до праці.

— **Недостача палива на Поділлі.** Один подільський громадянин пише нам: Як тільки настане зима, головна жура у нас — це набути дрова на опал. Ліси вирубані і винищені, а як деякий поміщик ще має ліс, то продає його на пні на вируб жидкам, які творять на цілу околицю одну велику спілку, щоби ніхто інший того ліса не купив і щоб ціна дров усюди була однакова. Маючи за собою спілку, він знає, що в ніякім місці дешевше ніхто не дістане і тому довільно диктує ціну. Купка дров, дві фіри ґалузя, торік коштували 8 зол., тепер 14 зол., а навіть і більше. Звідки селянин що може (не все є робота), заробити 60 сот. денно на фільварку, має заплатити за фіру дров 7 зол.? Істнують максимальні ціни на усі предмети першої потреби, але тільки по містах, на опал по селах їх нема. Консумцію опалового дерева підніс ще розпорядок тютюневого монополю, що весь тютюн мусить бути сушений у сушарнях, а не на сонці. Отже сушення тютюну забирає багато дров і підносить ще його ціну. Одночасно йдуть лісові крадежі й нищення придорожних дерев. 70 проц. усіх карних справ у суді це лісові крадежі. Одинокий вихід був би вуголь і дерево привезене з Карпат. Однак вугіль за дорогий (4—5 зол.). Треба конче знизити залізничі тарифи за перевіз вугля. Можна вивозити вугіль по демпінґових цінах за границю, то краще зужити його в краю по можливих цінах. Також залізничі тарифи за перевіз дерева з Карпат є за високі, а до того приходить ще оборотовий податок. Транспорт дерева Дністром чомусь не може вийти поза проекти. Колиб вуголь гуртом коштував 2 зол. льоко стація, охоронено би легким способом міліони дерев від заглади і дано би кожному змогу набути опал. Десь міським безробітним видається вугіль даром, а хто дасть його сільським? Ніякі драконські кари не охоронять придорожних дерев, як малоземельний селянин не буде в силі купити собі опалу на зиму.

— **Хабарництво перед судом.** Перед карним трибуналом у Львові розпочалася розправа проти команданта поліційної станиці у Щирці, Казимира Бердовського, власника млина Генрика Шілінґа та емер. учителя Рудольфа Пара. Бердовський відповідає за надуживання влади та за те, що брав хабарі від Шілінґа і Пара; Шілінґ за те, що дав Бердовському 150 кг. муки, Пар за те, що давав йому набіл і яйця. Шілінґ молов у своїм млині ночами та у святочні дні і потрібував ласки Бердовського, щоби не повідомляв про це інспекторату праці. Пар потрібував Бердовського, щоби прихильно заопініював його подання в справі дозволу на ношення пальної зброї.

— **Львівська хроніка.** На Реґіну Горн, жінку купця, напало вечором на сходах дому при вул. Ветеранів 7. двох грабіжників і вирвали їй з рук торбину, в якій находилося 3.089 зол., три золоті перстені і годинник. — Поліція арештувала А. Апісдорфа, власника складу футер при вул. Сикстуській ч. 3. за те, що купував товари за фікційні векслі і присвоював собі гроші за товари, надіслані йому в коміс. Таким чином варшавські купці потерпіли втрату 15.248 зол., львівські на 5.960 зол. — При вул. Голуфка ч. 17. злодії вкрали зі стриху білля вартости 1.000 зол. на шкоду Я. Феля. — При вул. Алембеків ч. 12 злодії вкрали Р. Вольфганг біжутерію і щадничу книжечку на 100 дол. з незамкненого куфра. Загальна шкода 1.000 зол.

— **Крадіжі в кооперативах.** До кооперативи в Погребцях зборівського повіту вломилися злодії, вибивши діру в стіні і вкрали товари вартости 80 зол. В той сам спосіб добулися до коперативи в Беремівцях, Бзовиці і Мильні того ж повіту і забрали товари вартости кілька сот зол.

— **В холмськім повіті погано зі школами й наукою.** Пишуть нам: В Холмі відбувся недавно зїзд представників місцевих орґанізацій з цілого повіту. З виголошених рефератів виходить (як пише „Куріер Пор.“), що в холмськім повіті є 171 шкіл (у тім аж 92 одноклясівок і лише 6 семиклясівок). Число необнятих наукою дітей велике, але його точно не можна подати з браку (нібито) метрик. Великий брак учительських сил спричинив редукцію науки в місті на 2 години, в повіті, часто на половину годин. Цікаво, що в етногр. польських повітах Люблинщини є обнятих наукою майже 100% дітей обовязаних до школи й обсаджені всі етати та є плат[illegible] й надчисельні години. А в українських т[illegible]ішаних повітах маємо зовсім інший образ. Там повно дітей, що обовязані ходити до школи, поза школою, там бракує учителів, [illegible]льних будинків і т. д.

— **Краєва хроніка.** У Винниках 34-літній робітник Клим Савдак убив підчас суперечки свого тестя, 48-літнього столяря Петра Прийму. — В Микуличині пов. Надвірна інспектор воєвідської поліції із Станиславова переїхав автом на смерть 79-літнього гуцула. — В Корневі пов. Городенка 12-літньому хлопцеві розірвала лице динамітова капсля, яку знайшов на стриху. — Кількадесять вязнів у перемиській вязниці відмовилося приймати їду і розпочали голодівку. — На дорозі між Куликовом і Дорошевом пов. Жовква шістьох озброєних грабіжників напали на фіру, якою їхав різник зі Львова Петро Томашевський з кількома особами, і зрабували їм 350 зол. — З 30. на 31. грудня 1936 р. підпоручник М. Відавський привіз до загального шпиталю у Тернополі тяжко ранену Е. Заблоцьку, фордансерку каварні „Полонія“. Виявилось, що вона була з підпоручником М. Відавським у кіні на фільмі Маєрлінґ. Опісля пішла з ним до його помешкання, де стрілила до себе в самогубному намірі. Підчас переслухування Е. Заблоцької підпоручник Відавський застрілився. Здогадуються, що до самогубства дійшло під впливом фільми Маєрлінґ.

— **Смерть Фридриха Габсбурга.** Як повідомляють з Будапешту, в Мадяроварі помер у 80-му році життя на своїм замку архикнязь Фридрих Габсбурґ, що в часі світової війни був головним вождом австро-угорських військ. Після війни осів з родиною в Мадярщині. На війні вславився своєю нездарністю та небувалою жорстокістю супроти цивільного населення, яке велів масово вішати за „зраду“.

— **Незвичайний пацифікатор.** Публика, що зийшла перед кількома днями з лютеранської церкви в Ризі, побачила мужчину з рукою, прибитою грубим 5-цалевим цвяхом до церковних дубових дверей. Коло нього лежав молоток, а з прибитої руки лялася кров. Мужчина, блідий від упливу крови, заявив, що називається Асаре, є інвалідом із світової війни і хоче тим способом звернути увагу світа на небезпеку війни. Асарея віддали до психіятричного шпиталю.

— **Ріжні вістки.** Бразилійська влада нищить спеціяльними машинами денно 100 тисяч мішків кави. — Мексиканський уряд визначив Троцькому як місце замешкання віллю маляря Тевери за містом. — Поліція у Філядельфії знайшла суму 21.650 долярів, що є правдоподібно частиною окупу, який ґанґстери дістали після схоплення дитини Ліндберґів.

—o—

З театру.

Великий Театр: „ПОДРУЖЖЯ“, песа на 3 дії в 15 явах, Я. Касарі.

У коротких живих образках пересувається перед нашими очима життя молодого лікаря, його дружини та їх знайомих. Лікар працює зранку до ночі, жінка вічно сама — нудьгує і шукає розваги. Пара, що кохається, але буденне сіре життя перемінює водне глибше почування у звичку, машинальні форми, що тратять свій глибший зміст.

Довкола цієї пари кілька інших, з яких кожна розвязує по свому трудну проблему, як утримати бодай про око, бодай формально подружній звязок. Навіть у кухні, де покоївка теж має чоловіка поза домом, відбиваються ненормальні обставини, вплив нових обичаїв, розхитаних моральних основ. Автор глянув на всю цю ґалерію типів і конфліктів очима сатирика; є гострі слова, дотепні і повні обурення, перчені і не без ліризму.

Песа складена добрим майстром сцени і добрим психольоґом — легка, барвиста, від першої до останньої сцени цікава. Всі артисти мали дуже добрі ролі і кожний створив окремий цікавий тип. Видко було, що вони вдоволені собою, неменше як і глядачі. Песа має запевнений довгий успіх.

м. р.

—o—

Еміґраційні справи.

ЛІКАРСЬКІ ДОСЛІДЖУВАННЯ МІҐРАНТІВ.

Еміґраційний Синдикат остерігає, що еміґранти, яких при першім досліджуванні у відділах Е. С. відкинули, як хорих, не повинні приїздити до Варшави сподіючись, що їм вдасться дістати дозвіл на виїзд.

Еміґрант покриває всі кошти такої подорожі, а дуже часто недуга, яка моглаб бути на місці вилікувана без більших коштів, після подорожі вимагає довшого лікування у шпиталі. Очевидно, що кошти лікування мусить покрити еміґрант, який проти опінії лікаря Е. С. приїхав самовільно.

Бували навіть випадки передчасних породів з ускладненнями (рожа). Еміґранти у власнім інтересі повинні застосовуватися до поручень Відділів Еміґраційного Синдикату.

КОНЦЕСІЇ НА ПЕРЕВІЗ ЕМІҐРАНТІВ НА Р. 1937.

Ось які Корабельні Товариства дістали дозвіл без обмеження на перевіз еміґрантів в році 1937: „Ґдиня Америка“, корабельні лінії Акц. Сп. до Канади, Злучених Держав півн. Ам., Бразилії, Уруґваю, Арґентини і Параґваю, пристань відпливу Ґдиня або Данціґ, а також до Палестини. Пристань відпливу Констанца або Трієст. Крім цього дістало ще кілька чужинних товариств.

ОПІКА НАД ДІТЬМИ, ЩО САМІ ЕМІҐРУЮТЬ.

Еміґраційний Синдикат поширює далі акцію опіки над еміґрантами. В останньому часі в порозумінні з Польським Бюром Міжнародньої Допомоги Еміґрантам упорядковано справу опіки над дітьми висланими батьками або свояками, які на еміґрації настільки поправили своє життя-буття, що можуть спровадити свої родини.

Часто такі діти відбувають подорож одинцем. Тепер поза нормальною опікою Еміґраційного Синдикату причиниться ще Польське Бюро М. П. Е. чи то придiлюючи до транспорту конвоєнта чи то повідомляючи свої закордонні станиці про приїзд дітей. Ця система запевнила малолітнім цілковиту забезпеку в часі подорожі.

ЖИТТЄВІ МИГУНЦІ.

Минають дні, минають ночі...

Минають дні, минають ночі... минаються люди, минаються гроші... І так минають цілі роки і приходять все нові дні, нові люди... тільки нема нових грошей.

1. січня кожного року захлипуємось із бурхливої радости, що буде ліпше.

1. липня кожного року потішаємо ще себе зіваючи, що якось то буде.

31. грудня кожного року приходимо до висновку, що є зле, але могло би бути ще гірше.

А 1. січня знову, як вище.

До минулого року не маємо спеціяльних жалів. Такий, як багато інших, а може трішечки інший. В кожнім разі цілорічний білянс нагадує відомий „шлягер" львівського радія п. н.: „Камень на камєню, на камєню камень, а на тим камєню єще єден камень"...

Цю мельодійну і пребагату формою та змістом пісоньку можнаб травестувати менше більше такими словами, які ілюструвалиб найдокладніше політично-громадянське життя українців у Польщі.

„Нормалізація на нормалізації, на нормалізації нормалізація, а на тій нормалізації ще одна,..

. . . .

Крапка і більш нічого.

Рахунковий білянс минулого року виглядав би так.

У рубриці приходи: 0 (можна додати ще кілька зер, що як відомо, не має ніякого значіння для самої циферної величини).

У рубриці розходи 262.800 хвилин пробалаканих промов на ріжних засіданнях, анкетах зборах, вічах і взаємних суперечках, 262.800 хвилин проспаних сном праведника, стомленого вищезгаданими трудами.

Це дає грубий дефіцит. А що в білянсі приходи мусять все рівнятися розходам, то коли залишимо рубрику приходів незміненою, а в рубриці розходів відіймемо 525.600 хвилин нездійснених мрій, тоді в обох рубриках дістанемо по одному зерові, що у висліді дає... 000.

Зате з Новим Роком ідемо з новою вірою та надіями на краще майбутнє... на Марсі.

Гіякинт Брунька.

Листи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Вечір камерної [му]зики в Тернополі. Новий Виділ Музичного Товари[ства] ім. М. Лисенка започаткував свою діяльність ки[лькома] публичними виступами. По виступах у конце[рті] [на]рних мельодій, у святі в честь Русової і в Просв[ітянс]кій академії, відбувся дня 17. п. м. вечір камерної [музик]и, який стягнув до салі „Української Бесіди" с[во]боріну публику. Виполудне відбувся концерт для [шк]ільної молоді. В обох імпрезах брали участь ті с[ам]і виконавці. До програми ввійшли твори Бетовена, Б[...], Мендельзона, Рахманінова і Шумана. Викона[вцями] були п. Крихова (форт.) і пп. Крих (І. скр.), Са[...] (чельо), Березовський (віоля), Марків і Фарміга [...]. Вже у виконанні першої точки „Квартету" Бетовена концертанти виявили гарні прикмети [ан]самблевої гри. Чистий, достроєний до інших, єдерж[ний] та дискретний тон і старання [з]добули собі відр[...]блиску, яке з вдоволенням оплескувала їх продук[ції]. Бородіна „Ноктюрн" виконано зовсім поправно [...] оглядом. Немеше вдатно випало „Капріччіо [Мен]дельзона, в якім добре віддано настрій комп[озиції] змальований химерною та живою ритмікою. На[й]вищим виразово було „Елегійне Тріо" Рахманінова [в] виконанні п. Крихової (фортепіян) і пп. Криха і Се[...]ка (скрипка, чельо). Тут пізнали ми твір, який [без]середньо ділає своєю романтичною музикою. К[...] бурхливих сцен, змальованих інструментально, [як]ими вітрова буря (фортепіян) викликали сильне [вра]ження. Слід теж підкреслити влатне виконання рі[вно] ж технічно доволі тяжкого квінтету Шумана. З[і] його частей найкраще випали частини „Алегр[етт]е" і „Скерцо". Дуже цінні фахові пояснення [к]амерну музику подав на цьому вечорі для ш[кільної] молоді та ширшої публики проф. В. Безкоровайн[ий].

СТРИЙ.

Заг. Збори Кружка Рідної Школи в Стрию відбулися 6. п. [м. Ж]аль загал українського громадянства видно не ц[ік]авиться справами Рідної Школи, коли на Заг. З[бори] [з]явилось мало число членів, а й серед тих було[...] невдоволених. На внесок інж. Соколовського [д]о виділ у такім складі як минулого року з д[ир.] [Г]ерасимовим у проводі. Сподіємось, що домагання [...] членів нововибраний виділ візьме під увагу і пі[д]е новим шляхом.

Заг. Збори [Кру]жків Рідної Школи на передмісті Лани не могли[ся] [в]ідбутись по 3 чергових неділях, бо 13. п. м. майже [...] з членів не прийшов. Уступаючий виділ звернув[ся до] Повітового Кружка з проханням взяти ін[іц]іятивної руки, перепровадити анкету серед міщан [щодо з]бити [і]стнуючу на передмісті 4-кл. школу Р. Ш. [...]ккевича перед замкненням в причини розсвареі[...] міщан на Лапах. Відносини серед громадянства [т]ам вимагають направи та помочі з центру. По[...]илини вимагає консолідації всіх творчих сил [...]сти щоб урятувати загрожені позиції народньо[с]ти. Зробити це треба негайно!

КОПИЧИНЦІ.

Вечір нов[о]інської поезії у Копичинцях відбувся дня 22. [за]ходом філії Т-ва „Просвіта" у великій салі Нар[одного Дому]. На програму склались реферати голови Філії [м-ра О.] Фірчука — про нову українську поезію та дек[...] творів деяких поетів. Референт зясував твор[чість] [м]олодих поетів від 1918 р. по нинішній день, ци[т]уючи одночасно радки деяких їх поезій. Реферат обго[ворю]в творчість поетів, які живуть по цім боці Збру[ча] [і] на еміграції. Опісля деклямували: М. Сафіян[івна] [„]Рік 1918" поезію Б. Антонича; [Я.] Клим — поез[ію] Кравціва; Г. Шкромидівна — „Ранок юнаків" Б. Антонича; М. Замрикотівна — „На чужині" [...] Наріжної; С. Монастирський — „Руїн своїх [...]тім" поезія М. Мат. Мельника. Кількість учасни[ків] [...]олі велика.

Курс опі[кунів] доросту. Повітовий Союз Кружків „Рідної Шко[ли] [в] Копичинцях уладив одноти[ж]невий курс для вихо[вників й о]пікунів доросту. У програму курсу ввійшли так[і пред]мети: 1) організація, 2) деклямація, 3) режисерія[, 4) де]корація, 5) характеризація, 6) культурна поведі[нка, 7)] читання книжок, 8) бібліотекарство і курси [...]отних, 9) історія і географія України, 10) кооперац[ія, 11)] будова людського організму та посеблі недуг[и]. [Ви]кладали: д-р Корнова, дир. Пещак, Малиновськи[й], [...] Троян, Червоняк, Наклович, Николин, П. Ели[...], Г. Шкромидівна. З курсу користало 30 молод[их] [...] [о]пікунів з таких сіл Копичинеччини: 1) [...]ловинці, 2) [...], 3) Низбірок Шляхоцький, 4) [...]огулець, [...]инівці, 6) Хоростків, 7) Верхівці, 8) [...]ремилів, [...]иківці, 10) Яблонів, 11) Галицківці, 12) [...]бірок Новий, 14) Вавbooріашина та о Гукуєць, 18) [...] [...]станиции: [...] Босири, 2) Кривеньке, 3) Чабарівка, 4) Васильківці[...] [Ку]рс тревав від 22.—26. грудня включно. Після спіл[ьної] фотографії учасники дістали посвідки покінчення [курсу].

Повітов[е св]ято „Просвіти" і книжки. Філія Т-ва „Просвіта" [в К]опичинцях при співучасти хору чит. „Просвіти" [в С]ухостав[і] та Т-ва „Боян" у Копичинцях уладили дн[я] [...] п. м. повітове свято „Просвіти" і книжки. На прог[раму] [с]кого ввійшли такі точки: Від 1-ої год. вистава [...] призначених до фантової льотерії, до кольпортажі та новозакуплених до повітової бібліотеки. Одночасно продавано льоси фантової льотерії, зложеної тільки зі самих книжок; в год. 4-ій попол. академія з такою програмою: І. частина: 1) Просвітянський гимн — хор „Бояна", 2) Історія „Просвіти" та її значіння — реферат голови Філії м-ра О. Фірчука, 3) а) Чайка, б) Під гай мати — хор зі Сухоставу під управою голови читальні д-ра Менцінського, лікаря в Сухоставі, 4) „Просвіта" — деклям. М. Сафіянівна, 5) „Учітеся" — хор „Бояна" під управою п. І. Біланової, учит. Р. Ш. та 6) „Українські звуки" — орхестра „Бояна" під управою п. Зварича. II. Частина: 7) Значіння книжки — організаційний реферат С. Монастирського, 8) а) „Руїна", б) „Досить нам" — хор зі Сухоставу, 9) „Книжка говорить" — деклям. Я. Клима, 10) „Мазепа" — увертура орхестра „Бояна" та 11) „Вилітали сиві орли — хор „Бояна". Свято „Просвіти" стягнуло велике число громадянства, яке вщерть виповнило салю Нар. Дому. Хор зі Сухоставу зробив миле враження і на бажання публики був змушений повторити останню пісню „Руїна". Публика зрозуміла також значіння книжки, бо розкупила всі льоси фантової льотерії до якої призначено книжок на 110 зол. Дохід зі свята призначено на „Дар Просвіті". Слід підкреслити жертвенність сухоставських просвітян, які зовсім безплатно дали свої фіри для хористів і всі разом прибули на свято.

Організатор Т-ва „Скала" у мандрівці по Копичинеччині. Від кількох тижнів мандрує по Копичинеччині організатор „Скали" п. Шкварко з Чорткова. Дня 27. п. м. загостив він до села Тудорова, щоб там заложити „Скалу". Громадяни з цікавости зі[йшлися] [н]а збори та слу[хали] слів референта. Ко[л]и вже організатор дійшов до того місця, що тудорівці повинні бути релігійні, тоді вони відповіли організаторові [...], щоб їм не закидав нерелігійности, бо вони вибу[д]ували у себе в останніх роках гарну церкву. Дальше говорили тудорівці, що для них вистане чит. „Просвіти", в якій може працювати також їх парох, а „Скали" їм не треба. Вкінці крикнувши „ганьба" — всі вийшли з хати, оставляючи самого організатора. Це повинно вистарчити для організатора і його „хлібодавця".

СТАНИСЛАВІВ.

Станиславів на протиальнокогольному фронті. Від 1931 р. істнує у Станиславові філія Українського Протиальнокогольного Т-ва „Відродження". Дня 26. п. м. відбулися у салі „Сокола" надзвичайні загальні збори при участи понад 60 членів, здебільша активної селянської молоді зі станиславівської округи. Збори філії підготовив відпоручник централі „Відродження" п. М. Никифорчин, що займається культурно-освітньою та організаційною працею у Станиславівщині. Від централі „Відродження" приїхав делегат секретар І. Костюк. Станиславівська філія „Відродження" має поборювати лихо алькоголізму і нікотинізму, яке завдяки специфічним умовинам на терені цілого станиславівського воєвідства набоїло страшного лиха. Філія „Відродження", це одна з найважніших установ на цьому терені, де дуже багато пють та ще більше курять. Завданням надзвичайних заг. зборів філії — зрушити станиславівське громадянство зі сну, захтивізувати його і кинути ввесь відродженецький актив у рішучу боротьбу з відвічними ворогами українського народу. Збори виконали своє призначення. Тепер слово за проводом філії, що спинився у руках ідейної частини старшого громадянства і молоді. Головою філії вибрано відомого діяча о. дек. М. Ганушевського з Угорник, до Ради ввійшли: [...] Михайлів як організатор та пп. Д. Савка, М. Слюсарчук зі Станиславова, О. Косарчин з Тисьменичі, М. Дяченко з Боднарова, Ст. Бурдин з Хриплина, В. Литавець з Тязова, О. Пилипонько з Залукви, О. Момот з Богородчан Старих, проф. І. Голембйовський, д-р О. Гробельний зі Станиславова, Гр. Вишнічук з Підпечар. За винятком кількох громадян зі Станиславова на зборах була присутня майже вся активна молодь зі станиславівської округи, які прийшли на збори з журби за здоровля, добробут та моральний стан рідного народу. Хід зборів наскрізь діловий, настрій бадьорий. Привіт від централі „Відродження" виголосив секретар Головної Ради І. Костюк, організаційний реферат — відпоручник централі М. Никифорчин, який теж і накреслив подрібний плян діяльности філії. Збори закінчились відспіванням національного гимну і спільною фотографією. Збори приняли одноголосно відповідні резолюції.

З життя Бельведеру. Дня 19. п. м. відбулася заходом місцевого кружка „Р. Ш." вистава п. н. „У ніч св. Миколая". Вистава пройшла з повним моральним і матеріяльним успіхом. Аматори (ки) добре вивязались зі своїх роль так, що вистава залишила миле враження. Слід підкреслити, що до успішного виведення вистави причинилась п. Подзаціїна враз з п. Ясінською. По виставі відбулась товарисська забава для старших, що принесла поважний дохід, з якого частину призначено на школи „Р. Ш.", частину на цілі кружка.

Заг. збори кружка „Союзу Українок" у Бельведері відбулися дня 22. п. м., на яких вибрано новий провід з Тосею Фурикевичівною, як головою.

З відчитової салі. Минулої неділі відбувся черговий виклад у салі „Бесіди", що його виголосив м-р Яр. Ясеницький на тему: „Сіоністичний рух, його теорія і практика". Відчит був дуже цікавий.

З життя Т-ва „Сокіл". Минулої суботи відбулись заг. збори „Сокола", на яких вибрано знову головою дир. О. Трача, до старшини проф. Повха, проф. Заславського, дир. Мартинця, інж. Пиндуса, д-ра Лабія; на заступників м-ра Світного та побр. Новака. До контрольної комісії ввійшли п. Цвіренко, п. Слюсарчук.

„Сфінкс" повторив 1. січня комедію Леппа п. н. „Перфуми моєї жінки", яка пройшла перший раз з дуже великим успіхом.

З життя Гірки. Заходом місцевої марійської дружини відбувся святочний концерт в честь Божої Матері. На програму склались: реферат п. Калюги, сольоспів п. Ліди Каратницької, цитрове сольо п. Даулівної, мельодеклямація п. Флісаківної та продукції мішаного хору під управою п. Дувірака. Публики повна саля, деякі навіть вернулись зпід салі з недостачі місця. Велика фреквенція і бездоганне виконання програми вказують на те, що громадянство з повагою ставиться до таких релігійних імпрез. **Б. Л**

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Беніто Мусоліні: ДОКТРИНА ФАШИЗМУ. Переклав Михайло Островерха. Львів 1937. Видавництво „Обрії". Стор. 32, вел. 8°.

Богдан Ігор Антонич: КНИГА ЛЕВА, поезії. Львів 1936. Бібліотека „Дазвонів". Стор. 62. ф. 8°.

Наталена Королева: БЕЗ КОРІННЯ. автобіографічна повість. Львів 1936. Бібліотека „Дазвонів". Стор. VIII + 124. ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК. місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, січень 1937. Р. V. Том І. Зміст: О. Ольжич: Межа. — Євг. Маланюк: Юрієві Дараганові. — Сергій Кушніренко: ***. — Ростислав Єндик: Ліпитація. — Ганна Чикаленко: Слід національний героя Еспанії. — Волод. Кубійович: Національні відносини Холмщини і Підляшшя. — Ростислав Волошин: Консерваторія помилок. — І. Солоневич: Російський мужик. — В. Вермерен: Несамовита країна. — Степан Лупиж: З вистави АНУМ. — Сганарель: Давид Віндзор і Давид Франкфуртер. — Дм. Донцов: 1937. — Карль Бребіяус: Про відпущення гріхів. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

ВІДРОДЖЕННЯ. ілюстрований журнал українського протиальнокогольного і протинікотинного руху. Львів грудень 1936. Р. І. Ч. 12.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

ІЕДНКА:
2. І. Циганський барон.
3. І. Муж двох жінок.
4. І. Шаріка.
5. І. В 2.

Великий Театр:

Пятниця, 1. січня 1937, год. 12. впол. дві казки для дітей: „Червона Шапочка“, „Прийшла креска і на лиса“; в год. 3.30 попол. „Кавареньна“; в год. 7.30 веч. „Подружжа“.

Субота, 2. І. год. 7.30 веч. „Подружжа“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Палата у Фляндрії“ з Мартою Егерт.

АТЛЯНТИК: „Жовтий скарб“ із Ґейрі Купером.

ВАНДА: „Чорна перла“, „Молочна дорога“ з Еді Кантором.

ҐРАЖИНА: „Жайворонок“ із Мартою Егерт.

КАСІНО: „Сан Франціско“ Ван Дайка (з Джанетою Мекдональд і Клерк Гейбль).

КОПЕРНИК: „Герой“, „Моя віронька“ із Шерлі Темпль.

КОЛІСЕЙ: „Небезпечний флірт“, „Наві́шо працювати“ з Фліпом і Фляпом.

МАРУСЕНЬКА: „Герой“, „Моя віронька“ із Шерлі Темпль.

МЕТРО: „Китайські моря“.

МІРАЖ: „Очі чорні“ з Гарі Бавром.

МУЗА: „Таємна бригада“.

ПАКС: „Сон літньої ночі“.

ПАЛЯС: „У блеску сонця“ з Іваном Кепурою.

ПАН: „Роз-Марі“.

РАЙ: „Прокажена“.

СВІТ: „Єгипетські ночі“ з Еді Кантором.

СТИЛЕВЕ: „Ала то не липне“ і ревія.

ТОН: „У тіні самітної сосни“ із Сильвією Сідней.

УТІХА: „Зов крови“ і ревія.

ХИМЕРА: Найновіша кольорована „Мікі Мавс“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Африка“

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 1. січня 1937.

Берлін (356,7) 18.00 Гарна музика на початок року, 19.00 „Мандруючий ентузіязм“, весела сільська пригода, 22.30 Танк. музика. **Білгород** (437,3) 18.30 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Концерт. **Будапешт** (549.5) 12.30 Концерт оп. орх., 19.30 20.00, 21.00 „Лен Д'Екіо“ оперетка Сірмая. **Кенігсвустергаузен** (1571) 14.00 Авд. для дітей, 20.00, 21.00 „Ловці перел“ опера Бізета. **Мінхен** (405,4) 19.00 Концерт, 20.00 Вок. муз. концерт. **Мілано** (368,6) 17.15 Орх. концерт, 20.40 Розривк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Міньон“ оп. Томаса. **Париж** (1648) 12.00 Весела новорічна авд., 16.30 Танкова музика, 17.45, 18.00 Авд. для дітей, 21.45, 22.00, 23.00 „Мандрівка Зуветки“ оп. Васера. **Прага** (470.2) 15.00 „Продана наречена“ оп. Сметани, 21.15 Симфонія ч. 15 Чайковського. **Рим** (420.8) 18.50 Розривкова музика, 19.00 Концерт квартету, 20.40, 21.00, 22.00 „Ля Бетена“ оп. Едв. Канті. **Відень** (506,8) 11.45 Симф. концерт, 15.40 Квартет а-дур Брамса, 17.15 Веселий розривковий концерт, 19.30, 20.0, 21.000 Опера, 22.30 Легка віденська музика.

Субота, 2. січня 1937.

Берлін (356,7) 9.00 Музика, 15.55 Авд. для дітей, 18.15 Муз. всячина, 19.00 Камер. музика, пісні, 20.05, 21.00, 22.00 „Веселі кумоньки з Віндсору“ оп. Ніколаї. **Будапешт** (549.5) 12.00, 22.20 Цигч. музика, 13.30, 20.00 Сп. реціталь, 14.00 Фортепіян, 20.50, 21.00 Концерт орх. **Кенігсвустергаузен** (1571) 10.30 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Нар. пісні й танки, 22.30 Сюїта оп. 17. на два форт. Рахманінова. **Кошиці** (259.1) 13.00, 18.00 Для Закарпаття, 16.45 Театр для дітей. **Мінхен** (405,4) 12.00 Концерт, 15.20 Для шахістів, 19.40 Токата ф-дур Баха (орг.), 20.00 Веселий муз. вечір. **Мілано** (368,6) 19.00 Розривк. музика, 21.20 Вок. авдиція, 22.00 Сучасна італ. музика. **Париж** (1648) 14.15 Вок. концерт, 15.00 Репетиції, 16.00 Авд. для молоді, 17.00 Легка музика, 18.00 Літер. авдиція, 21.00 Сп. реціталь, 21.45, 22.00, 23.00 „Попелюшка“ муз. казка Масенета. **Прага** (470.2) 15.00 Сальон. музика, 16.05 Концерт, 19.35, 20.00, 21.00 „Студент“ оп. Міллекера. **Рим** (420.8) 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Дебора та Яоель“ муз. драма Піцетія. **Відень** (506.8) 11.30 Авд. для жінок, 12.00, 15.30 Концерт, 17.50, 18.10 Нар. пісні, 19.15, 20.00, 21.00 „Циганський барон“ оп. Івана Штравса, 21.30 Танкова музика. **Білгород** (437.3) 19.50 Скрипка.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 1. січня 1937.

8.00 Сигнал часу й коляда, 8.03 Орх. музика, 8.45 Програма на днні, 8.50 Ранішній денник, 9.00—11.57 Богослужения опісля легка музика з найновіших грам. плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розривк. концерт; у перерві ок. год. 13.00 Новорічний монольоґ, 14.00 Ревія реклямового концерту (з участю солістів), 14.30 Для дітей: Вертеп і коляди, як були колись, Пісоньки для дітей, 15.00 Святих Господніх календар гутірка, 15.15 Нар. капеля, 16.20 Гутірка з хорими, 16.30 Театр Уяви: „Святочна почта“ премієра Ю. Майснера, 17.00 Концерт бажань, 17.30 Концерт орх. мандоліністів, 18.00 Новорічна спортова гутірка, 18.15 Ґріґ: Квартет ґ-моль оп. 27., 18.45 Про дарунки на ялинку для бездомних дітей, 18.55 Львівські біжучі вістки, 19.00 Мотив радости, гр. пл., 19.35 Концерт солістів: форт., скрипка, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Спогади давніх літ: Велике попурі у вик. Ґ. Рогатинерової (сопран), Руд. Кулі (тенор) й орх., 22.00 „Шкірка з банана“, гумореска Ґабр. Д'Ервілеза, 22.30 Танкова музика в р. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Субота, 2. січня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на днні, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика в гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Сальоновий квартет, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Хліборобська скринька, 14.30 Театр Уяви для молодших дітей: „Казка про Попелюшку“ з муз. ілюстрацією, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Наша програма, 15.35 Італійська пісня, гр. пл., 15.50 Огляд видань, 16.00 Нар. тонок, із гр. пл., 16.15 Концерт орх., 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Зі звуковиків, гр.пл., 18.30 Львівський актуальний фейлетон, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „На Новий Рік“ авд. Богд. Василевського, 19.30 Концерт симф. орх., 20.30 Літературні новини, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Танкова музика, орх., 22.00 „Касієр Пилочка“ весела авд., 22.30 „Серед танку“, гр. плити.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельг. 89.08 88.65, Долари американські 5.29-5.26 і пів, долари канад. 5.28.50—5.26.—, Фльорени гол. 290.00—288.30, Франки фр. 24.71—24.57, Франки швайцарські 121.68—120.88, Фунти анґл. 25.99—25.83. Ґульдени данц. 100.20—99.80. Корони ч. 17.40—17.00. Кор. дан. 115.99—115.15, Кор. норв. 130.53—129.55, Корони шв. 133.98—133,00, Ліри італ. 25.20 — 24.70, Марки фінл. 11.47 —11.00, Марки нім. 122 — 117, Шил. австр. 96.50—95.50. Марки нім. срібні 132 —127.

Акції.

Банк Польський 106.25, 106.50.

Папери.

3 пов інвест. 1. ем. 66.00, друга 65.25, серія непот., 5 кон. 51.60, 6 дол. 63.25, 63.50, 4 прем. дол. 47.25, 7 стаб. 447.00, 4 конс. 50.50, 50.13, 50.50, 49.50, 49.25.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 31. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-стація заладовання:

	льоко ст. заладов:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	22.50—23.00
Жито збір. 691 гр/л. 3%	18.25—18.50
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	18.05—18.40
Овес легко залош. 444	13.50—13.75
Овес не задош. 456	14.00—14.25
Гречка 10%	20.00—20.50
Кукурудза жовта	15.00—15.25
Кукурудза червона	16.00—16.25
Коноп. сімя	32.50—32.75
Соняшникове сімя	33.00—33.25
Насіння лену 95%	41.00—42.00
Фасоля корона руч. в. з м. 42	53.00—54.00
Фасоля „Різен“ руч. виб. з м.	42.00—43.00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	40.00—41.00
Фасоля спец. ручно в. з м.	42.00—46.00
Фасоля краса рафована	25.00—26.00
Фасоля цукр. ручно виб.	31.00—32.00
Конюшина червона	90—95
Конюшина вільна від канянки	105—110
Конюшина вільна від канянки 96 проц. чистоти	110—115

З причини меншої подажі ціни жита, пшениці і ячменю легко звишкують. — Ціни інших продуктів незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 30. грудня п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування . . . . . . 2.60 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван. 2.65 „
1 кг. масло експорт. дає зачет 2.65 „
молоко від 28. XII. п. р. . . 0.16 „
яйця . . . . 4.40—4.50 „

Тенденція на масло, молоко та яйця, знижкова.

П Т И Ц Я.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 31. XII. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., добре умясені, повногруді 1.00 зол.
Індики І. кл., добре умясені, повногруді 0.85 „
Курки молоді І. кл. біло й жовтоніжки від 1.50 кг. вгору 0.85 „
Качки товщеві І. кл. щойно від 1.80 кг. вгору 0.95 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймає.

За редакцію відповідає Олександер Костик.

Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, 10.